

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет управління та бізнес-дизайну

Кафедра фінансів та бізнес-консалтингу

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління інвестиційною діяльністю комерційного банку

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	Фінансово-інвестиційний бізнес-консалтинг

Виконав: студент групи МгФІБК-22

Дмитревич Д.М.

Керівник к.е.н., доц. Русіна Ю.О.

Рецензент керівник відділення АТ КБ
ПУМБ № 21 Степанян А.Ю.

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет Управління та бізнес-дизайну
Кафедра Фінансів та бізнес-консалтингу
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма Фінансово-інвестиційний бізнес-консалтинг

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБК

_____ проф. Ірина ТАРАСЕНКО
« ___ » _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

_____ Дмитревича Дмитра Миколайовича _____

1. Тема кваліфікаційної роботи: Управління інвестиційною діяльністю комерційного банку

Науковий керівник роботи Русіна Юлія Олександрівна к. е. н., доц.,

затверджені наказом КНУТД від 12.09.2023 р. № 210-уч

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи законодавчі та нормативно-правові акти, фінансова, фіскальна та статистична звітність та ділова документація АТ КБ «ПУМБ», підручники, посібники, наукові статті, монографії, періодичні видання щодо інвестиційної діяльності комерційного банку

3. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань, які потрібно розробити) визначення, нормативно-правова та економічна сутність інвестиційної діяльності КБ, аналіз сучасного економічного стану та перспективи розвитку АТ КБ «ПУМБ», аналіз інвестиційної діяльності та основних показників фінансового стану ПУМБ, напрями покращення інвестиційної діяльності АТ КБ ПУМБ.

4. Дата видачі завдання 15.09.2023 р.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Ім'я, прізвище та посада консультанта	Підпис, дата			
		Завдання видав		Завдання прийняв	
Вступ	Юлія РУСІНА, доцент	18.09.23		18.09.23	
Розділ 1	Юлія РУСІНА, доцент	03.10.23		03.10.23	
Розділ 2	Юлія РУСІНА, доцент	11.10.23		11.10.23	
Розділ 3	Юлія РУСІНА, доцент	17.10.23		17.10.23	
Висновки	Юлія РУСІНА, доцент	25.10.23		25.10.23	

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної магістерської роботи	Орієнтовний термін виконання	Примітка про виконання
1	Вступ	18.09.23-02.10.23	
2	Розділ 1 Теоретичні основи банківської інвестиційної діяльності	03.10.23-10.10.23	
3	Розділ 2 Аналіз інвестиційної діяльності Першого українського міжнародного банку	11.10.23-16.10.23	
4	Розділ 3 Обґрунтування шляхів удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ»	17.10.23-24.10.23	
5	Висновки та пропозиції	25.10.23-27.10.23	
6	Оформлення магістерської роботи (чистовий варіант)	28.10.23-29.10.23	
7	Подача кваліфікаційної роботи науковому керівнику для відгуку (за 14 днів до захисту)	30.10.23	
8	Здача дипломної магістерської роботи на кафедрі для рецензування (за 12 днів до захисту)	01.10.23	
9	Перевірка дипломної магістерської роботи на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	05.10.2023	
10	Подання дипломної магістерської роботи на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	07.11.23	

З завданням ознайомлений:

Студент _____

Дмитро ДМИТРЕВИЧ

Керівник роботи _____

Юлія РУСІНА

АНОТАЦІЯ

Дмитревич Д. М. Управління інвестиційною діяльністю комерційного банку - Рукопис

Дипломна магістерська робота за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Фінансово-інвестиційний бізнес-консалтинг» – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2023 рік.

В дипломній роботі проаналізувати різні підходи до визначення сутності поняття “інвестиційної діяльності банку”. Визначені джерела формування банківських інвестиційних ресурсів. Розглянуті способи здійснення інвестиційної діяльності банком. Розкрита сутність основних видів банківських інвестицій та структура інвестиційного портфеля банку. Надана характеристика основних стратегій і тактик управління інвестиційним портфелем. Досліджено інвестиційну діяльність банків України, як елемент стабільності банківської системи держави.

Наведена характеристика діяльності Першого Українського Міжнародного Банку «ПУМБ». Проведено аналіз фінансового стану підприємства АТ КБ «ПУМБ». Розраховані основні показники, які впливають на здійснення інвестиційної діяльності банку. Виявленні та проаналізовані проблеми інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ».

За результатами аналізу оцінки ефективності інвестиційної діяльності банку розглянуті методи оптимізація інвестиційного портфеля банківських установ. Запропоновані напрямки підвищення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ». Обґрунтована ефективність впровадження заходів щодо підвищення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ».

Ключові слова: банківські інвестиції; інвестиційна діяльність банку; інвестиційний портфель; банківська установа; система управління.

SUMMARY

Dmytrevych D. M. Management of investment activities of a commercial bank - Manuscript

Master thesis in specialty 072 "Finance, banking and insurance." under the educational program "Financial and investment business consulting" - Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2023.

The diploma work analyzes different approaches to defining the essence of the concept of "investment activity of the bank". The sources of formation of bank investment resources are determined. Considered methods of implementation of investment activities by the bank. The essence of the main types of bank investments and the structure of the bank's investment portfolio are disclosed. The main strategies and tactics of investment portfolio management are described. The investment activity of Ukrainian banks is studied as an element of the stability of the state's banking system.

The description of the activity of the First Ukrainian International Bank "PUMB" is given. An analysis of the financial condition of JSC CB "PUMB" was carried out. The main indicators that affect the implementation of the bank's investment activities are calculated. Identified and analyzed the problems of the investment activities of the bank "PUMB".

Based on the results of the analysis of the assessment of the efficiency of the bank's investment activity, methods of optimizing the investment portfolio of banking institutions are considered. Proposed directions for increasing the investment activity of the "PUMB" bank. The substantiated effectiveness of the implementation of measures to increase the investment activity of the "PUMB" bank.

Keywords: banking investments; investment activities of the bank; investment portfolio; banking institution; management system.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	10
1.1. Економічна сутність поняття інвестиційна діяльність банків.....	10
1.2. Види банківських інвестицій та формування інвестиційного портфеля банку.....	20
1.3. Аналіз інвестиційної діяльності банків України, як елемент стабільності банківської системи держави.....	30
Висновки до першого розділу.....	36
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО МІЖНАРОДНОГО БАНКУ	38
2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ КБ «ПУМБ».....	38
2.2. Аналіз фінансового стану та основних показників інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ».....	47
2.3. Оцінка інвестиційної діяльності Першого Українського Міжнародного Банку «ПУМБ»	57
Висновки до другого розділу.....	68
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПУМБ».....	69
3.1. Напрями покращення інвестиційної діяльності банків України.....	69
3.2. Впровадження заходів щодо удосконалення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ».....	79
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів для інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ».....	89
Висновки до третього розділу.....	98
ВИСНОВКИ	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	102
ДОДАТКИ.....	109

ВСТУП

Активна інвестиційна діяльність є умовою успішного розвитку банків України. В сучасних умовах трансформації та розвитку економіки, механізм реалізації інвестиційної діяльності тісно пов'язаний з інвестиційним процесом. Банки обслуговують рух коштів, які належать інвесторам-клієнтам та призначені для інвестування, тим самим беруть участь в інвестиційному процесі. Мобілізація заощаджень населення і спрямування їх на інвестування через ринок цінних паперів є однією з головних інвестиційних функцій банків. Не менш важливою є функція вкладання коштів в інвестиційні проекти власних і залучених ресурсів.

Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на роботу банків на сьогодні спонукає до впровадження сучасних методів конкурентної боротьби, вимагає адекватних підходів до організації інвестиційної діяльності на ринку цінних паперів, а саме реалізації стратегічних напрямів інвестиційної діяльності банків на ринку цінних паперів з урахуванням фінансового забезпечення та визначення та впровадження комплексу заходів щодо зниження фінансових ризиків.

На ринку цінних паперів діяльність банків багатогранна. Вони виступають у ролі інвесторів, емітентів, інфраструктурних учасників ринку та фінансових посередників, займаються професійною і непрофесійною діяльністю з цінними паперами. Метою інвестиційною діяльності є досягнення ефективності, тобто отримання прибутку.

Основним завдання інвестиційної діяльності банків є не лише забезпечення запланованого результату для самого банку, а через вкладання довгострокових інвестиційних ресурсів забезпечити створення позитивного клімату для економіки всієї країни.

Ефективне реформування ринкової та соціальної інфраструктури, реформування економіки країни, її структурне перетворення не може існувати без відповідних капіталовкладень, тобто без інвестування. Без

надійних капіталовкладень неможливо забезпечити розвиток ринкової інфраструктури, управління товаровиробництвом і збутом продукції, створення і впровадження новітніх технологій.

У працях зарубіжних і вітчизняних вчених досліджено широке коло питань, пов'язаних з інвестиційною діяльністю банківських установ, зокрема таких науковців, як: Болгар Т.М., Василенка Д.В., Васильченко З.М., Корнеєва В.В., Луціва Б.Л., Майорової Т.В., Мороза А.М., Пересади А.А., Пікус Р.В., Приказюк Н.В, Притули Н.М., Савлука М.І, Сало І.В. та ін.

Мета дипломної роботи полягає у вивченні теоретичних основ і економічної сутності інвестиційної діяльності банків, а також пошуку шляхів підвищення інвестиційної діяльності банківських установ.

Предметом дослідження є економічні процеси, що виникають в процесі здійснення банком інвестиційної діяльності.

Об'єктом дослідження інвестиційна діяльність АТ КБ «ПУМБ».

Завданнями дослідження є:

- проаналізувати різні підходи до визначення сутності поняття “інвестиційної діяльності банку”;
- визначити джерела формування банківських інвестиційних ресурсів;
- запропонувати способи здійснення інвестиційної діяльності банком;
- розкрити сутність основних видів банківських інвестицій та структуру інвестиційного портфеля банку;
- розглянути основні стратегії і тактики управління інвестиційним портфелем;
- дослідити інвестиційну діяльність банків України, як елемент стабільності банківської системи держави;
- провести аналіз фінансового стану підприємства АТ КБ «ПУМБ»;
- виявити та проаналізувати проблеми інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ»
- розглянути методи оптимізації інвестиційного портфеля банківських установ;

– запропонувати напрямки підвищення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ»;

– обґрунтувати ефективність впровадження заходів щодо підвищення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПУМБ».

При вирішенні поставлених завдань використано загальнонаукові методи: теоретичні, метод аналізу та синтезу, узагальнення та абстракції, економіко-статистичні методи, графічні методи.

Інформаційною базою дипломної роботи є наукові праці вчених-економістів, матеріали щорічних статистичних збірників, статистична звітність підприємства – об'єкта дослідження, відкрита інформація офіційних джерел інформації.

Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Економічна сутність поняття інвестиційна діяльність банків.

На сьогоднішній день активна інвестиційна діяльність банків є однією з головних умов успішного розвитку фінансового сектору України. На міжнародному рівні інвестиційна привабливість економіки України є відносно низькою, але зацікавленість до вітчизняних банків як до потенційних інвесторів зростає. Тому інвестиційна діяльність має бути одним з пріоритетних завдань у співпраці банків України з міжнародними організаціями.

Пріоритетним завданням економічної політики країни для забезпечення економічного зростання є нарощення обсягів інвестицій та покращення їх структури. На сьогодні невід'ємними учасниками інвестиційного процесу є банки, які посідають вагоме місце в усіх сегментах інвестиційного ринку. Для забезпечення сталого економічного розвитку України необхідно фінансування інвестицій у реальний сектор національної економіки через інвестиції і залучення на ці цілі вітчизняних капіталів. Тому активізація діяльності банківських установ на інвестиційному ринку та його розвиток, як невід'ємної частини фінансового ринку, набувають важливого значення для подальшого економічного розвитку України [1].

Сучасна практика показує, що збільшення доходів та забезпечення ефективного функціонування банку залежить від здійснення ним інвестиційної діяльності. Різновидом інвестиційної діяльності є інвестиційна діяльність банків, але в українському законодавстві та науковій економічній літературі не існує єдиного підходу до даного поняття. Деякі науковці акцентують увагу, що інвестиційна діяльність банків це розміщення коштів на певний термін з метою одержання доходу, інші визначають, що це діяльність пов'язана виключно з інвестиціями.

Найбільш точно трактування поняття інвестиційної діяльності банку навів український вчений А. Е. Мельников, який визначив її як «практичну діяльність банківських установ щодо реалізації різних форм інвестицій задля отримання доходу, соціального ефекту, підтримки певного рівня ліквідності та платоспроможності чи інших цілей банку» [2].

Отже, інвестиційна діяльність банків має подвійний характер. З точки зору суб'єкта господарювання (банку), інвестиційна діяльність спрямована на збільшення доходу банку. У макроекономічному аспекті ефект інвестиційної діяльності полягає в досягненні зростання суспільного капіталу.

З погляду економічного розвитку інвестиційна діяльність банків включає не лише інвестиції на рівні банку, а й інвестиції, що призводять до отримання доходу на рівні суспільства в цілому (на відміну від форм інвестиційної діяльності, пов'язаних з перерозподілом громадських доходів шляхом забезпечення збільшення доходу конкретного банку).

Банки вкладають кошти у створення і розвиток підприємств і організацій шляхом участі в капітальних витратах суб'єктів господарювання у формі акцій, паїв, придбання інших цінних паперів підприємств, розміщених на первинному ринку, інвестиційного кредитування, фінансування інвестиційних проектів (проектів). фінансування). Обидва аспекти інвестиційної діяльності банків тісно пов'язані між собою. Основою такої взаємодії є розвиток об'єктів приватизації та ринку цінних паперів, інструменти якого прямо чи опосередковано формують передумови для реалізації інвестиційного процесу. У мікроекономічному аспекті в процесі інвестиційної діяльності фінансові установи здійснюють інвестиції до статутного капіталу у формі придбання акцій, часток приватизованих підприємств, інших цінних паперів підприємств, розміщених на первинному ринку, та здійснюють засновницьку діяльність. Таким чином, саме інвестиційна діяльність є важливим елементом інвестиційних процесів в економіці.

Тому, досліджуючи участь банків в інвестиційному процесі, необхідно враховувати подвійний характер інвестиційної діяльності банків.

Одним із факторів, який має важливий вплив на діяльність банків, у тому числі на їх інвестиційну політику, є питання правового регулювання. Дослідження показують, що нормативно-правова база має більший вплив на банківський сектор, ніж на інші сфери економіки. З цієї точки зору в діяльності банку спостерігається гнучке реагування на будь-які зміни в системі правового регулювання діяльності банків. Тому у формуванні системи правового регулювання діяльності банків, її вдосконаленні та підготовці нових нормативно-правових актів необхідно приділяти значне місце науковим дослідженням [3].

Інвестиційна діяльність банків певною мірою обмежена нормативно-правовими актами Національного банку України. Банки мають право здійснювати інвестиції у статутні фонди й акції інших юридичних осіб лише на підставі письмового дозволу Національного банку України за винятком випадків, коли:

- ♣ інвестиція в будь-яку юридичну особу становить не більше ніж 5% регулятивного капіталу банків;

- ♣ юридична особа, в яку здійснюється інвестиція, проводить тільки діяльність з надання фінансових послуг;

- ♣ регулятивний капітал банку повністю відповідає вимогам, установленим нормативно-правовими актами Національного банку України.

Банкам забороняється інвестувати кошти в підприємство, установу, статутом яких передбачено повну відповідальність його власників. Пряма чи опосередкована участь банку в капіталі будь-якого підприємства не повинна перевищувати 15% від регулятивного капіталу банку, а його сукупні інвестиції – 60% (для спеціалізованих банків – 90%). Ці обмеження не застосовуються, якщо банки придбали акції та інші цінні папери в окремих випадках.

Норматив інвестування – економічні нормативи, що встановлюються Національним банком України з метою забезпечення контролю за інвестиційною діяльністю банків, у тому числі за прямими інвестиціями. До таких нормативів належать Н11 та Н12.

Норматив Н11 встановлюється задля обмеження ризику, пов'язаного з операціями вкладення коштів банку до статутних капіталів установ, що може призвести до втрати капіталу банків. Норматив інвестування Н11 визначається як співвідношення розміру коштів, що інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів окремо за кожною установою, до статутного капіталу банку. Нормативне значення показника Н11 не повинно перевищувати 15%.

Норматив загальної суми інвестування (Н12) встановлюється з метою обмеження ризику, пов'язаного зі здійсненням банком інвестиційної діяльності.

Норматив Н12 визначається як співвідношення суми коштів, що інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів будь-якої юридичної особи, до статутного капіталу банку. Нормативне значення показника Н12 не повинно перевищувати 60% [4].

До того ж, ще одним фактором, що негативно впливає та дещо обмежує інвестиційну діяльність банків, є нерозвиненість фондового ринку України. Недостатня капіталізація, непрозорість, невідповідність світовим вимогам організації біржових торгів, відсутність єдиного центрального депозитарію, – усе це зумовлює негативний вплив на розвиток фондового ринку [5].

Проте, незважаючи на це, банки, все ж таки відіграють значну роль на фондовому ринку. Згідно з дослідженням, частка банківських установ на фондовому ринку України становить більше 20%, що підтверджує тезу про те, що банки дійсно є головними учасниками інвестиційної діяльності у державі [6].

Інвестиційна банківська діяльність може здійснюватися у різних формах, які відповідно до конкретних завдань класифікуються за різними

ознаками. Однак, за змістом вони відрізняються: банківські інвестиційні послуги не збільшують банківських вимог і не передбачають формування нових резервів. Окрім того, платою за банківські послуги є комісійна винагорода, а платою за кредитні та інвестиційні послуги банку, крім комісійних, є кредитний процент або інвестиційний прибуток.

Згідно з чинним законодавством України, інвестиційна діяльність банків поділяється на наступні види:

- ✓ Інвестиції у розвиток власного бізнесу;
- ✓ Інвестиції у розвиток іншого підприємства;
- ✓ Участь у формуванні або кредитуванні інноваційно-інвестиційних проектів;
- ✓ Формуванні інвестиційного портфеля банку [7].

Сьогодні вкладення банків в економіку України здійснюється у двох основних формах: пряме фінансування інвестиційних проектів; вкладення в цінні папери.

До інвестиційних вкладень також варто віднести банківські інвестиційні кредити, оскільки вкладення в цінні папери та надання кредитів формують інвестиційно-кредитний портфель банку. Банки України за надання інвестиційних кредитів покращують свою діяльність шляхом:

1) банк вкладає кошти в цінні папери, що значно диверсифікує його активи, значно підвищує стабільність банківського сектору та забезпечує надійність збереження коштів вкладників;

2) поширення конкуренції між суб'єктами інвестиційних відносин на фондовому ринку, що сприяє зменшенню витрат інвесторів та емітентів;

3) формування банківського та промислового капіталу ефективно впливає на діяльність банку, тим що посилює конкурентоспроможність установи [3].

Класифікація форм інвестиційної діяльності комерційних банків в сучасній літературі та банківській практиці здійснюється на основі загальних критеріїв систематизації форм і видів інвестицій, але в той же час має деякі

особливості враховуючи специфіку банківської діяльності. Як вже згадувалось, відповідно до об'єкту вкладення коштів можна виділити вкладення в реальні економічні активи (реальні інвестиції) і вкладення у фінансові активи (фінансові інвестиції).

Залежно від мети вкладень банківські інвестиції можуть бути прямими, спрямованими на забезпечення безпосереднього управління об'єктом інвестування; портфельними, що не переслідують цілей прямого управління інвестиційним об'єктом, а здійснюються з розрахунку на отримання доходу у вигляді потоку відсотків і дивідендів або внаслідок зростання ринкової вартості активів.

Усі банківські операції з цінними паперами можна поділити на три основні групи: емісійні – пасивні операції, які здійснюються через випуск цінних паперів власного боргу; клієнтські – посередницькі операції з цінними паперами, які здійснюються банками від імені, за рахунок та на користь клієнтів; інвестиційні – активні операції із вкладення власних та залучених фінансових ресурсів у фондові активи шляхом придбання відповідних цінних паперів на фондовому ринку від свого імені. В інвестиційному портфелі цінних паперів банку можна виділити: цінні папери банків на інвестиції; цінні папери банків на продаж (за правилами біржової спекулятивної гри); цінні папери для вкладів в асоційовані компанії (пайова участь); цінні папери для вкладень у дочірні компанії.

Реалізація банківськими установами інвестиційної діяльності має бути пов'язана з прийняттям конкретних рішень у сфері нарощування обсягів банківських інвестиційних ресурсів. Від того, наскільки банки приділятимуть увагу формуванню даних ресурсів залежить їх спроможність здійснювати активні інвестиційні операції. Відтак, інвестиційний потенціал банку можна поділити на власний і залучений. Власний інвестиційний потенціал банку формують його статутний капітал, резервний капітал, банківський прибуток тощо, а залучений інвестиційний потенціал – грошові кошти, розміщені на вкладах, в депозитах, банківських векселях тощо (рис 1.1) [7].

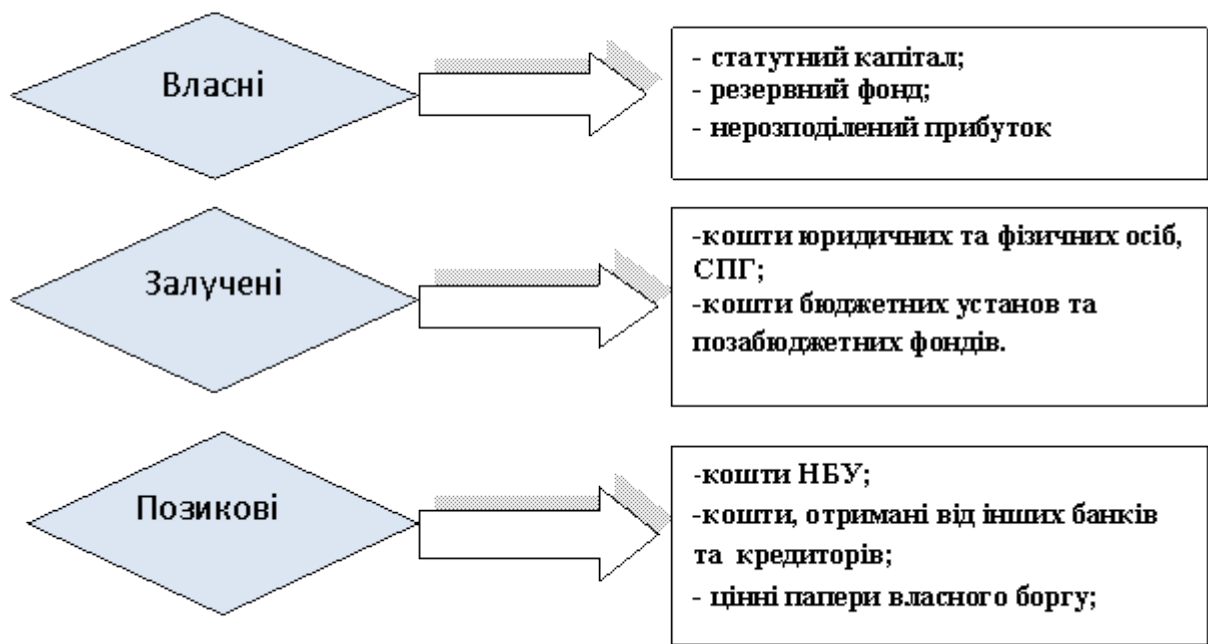

Рис. 1.1. Джерела формування банківських інвестиційних ресурсів [7]

На наступному етапі дослідження розглянемо способи здійснення інвестиційної діяльності банком. Так, як банки є учасниками фінансового ринку, то існують три головні напрями участі банківських установ у інвестиційному процесі:

- проведення позикових та комісійно-посередницьких операцій;
- здійснення посередницької діяльності;
- виконання банком функцій інвестора або інвестиційного кредитора.

Інвестиційна діяльність банківських установ здійснюється за допомогою обраної банком інвестиційної політики. Інвестиційна політика банку є частиною загальної економічної стратегії банку і являє собою систему законодавчо затверджених правил, принципів і процедур, які визначають пріоритетні напрями інвестиційної діяльності банку, регулюють процеси здійснення банками інвестиційних операцій та послуг, спрямовані на раціональне використання банком фінансових ресурсів, формування ефективного інвестиційного портфеля для досягнення стратегічних цілей, що впливають із єдиної бізнес-політики банку. Розробка інвестиційної політики

, банки спираються на традиційні критерії: прибутковість, ліквідність, розмір банківських процентних ставок, ризикованість [8].

При визначенні найкращих методів реалізації цілей інвестиційної політики необхідно, по-перше, розробити основні напрями інвестиційної діяльності, а по-друге, встановити принципи формування джерел фінансування інвестицій. З огляду на наведені критерії виділяють наступні напрями інвестиційної політики:

- інвестиції, основною метою яких є отримання доходу у вигляді дивідендів, відсотків, виплат із прибутку
- інвестиції, доходом від яких є зростання капітал, який є результатом збільшення ринкової вартості інвестиційних активів;
- інвестиції, що генерують поточний дохід і приріст капіталу.

Орієнтуючись на вищезазначені напрями, банк формує інвестиційну політику банку шляхом встановлення складу об'єктів інвестування, джерел доходу [9].

Аналіз діяльності банківських установ дає можливість зробити висновок, що банк є одним з тих фінансових інститутів, який здатний отримати від своєї діяльності значний прибуток та при цьому забезпечити ефективне управління інвестиціями. Варто зазначити, що на рівень інвестиційної діяльності банку впливають як внутрішні, так і зовнішні чинники. Аналіз чинників впливу на інвестиційну діяльність банку представлено на рис. 1.1.

Можна зробити висновок, що внутрішні чинники є основними чинниками формування інвестиційної діяльності банку та слугують визначальними факторами формування інвестиційного портфеля. Як можна побачити від зовнішніх чинників залежить рівень ризикованості інвестиційної діяльності банку. Наприклад, при стабільній економіці держави банківські установи ефективно працюють з іншими юридичними особами, що в свою чергу підвищує ефективність інвестиційної діяльності банків та забезпечує стабільність економічної системи.

Рис. 1.1. Оцінка чинників впливу на інвестиційну діяльність банків

Недостатній рівень акумулювання фінансових ресурсів, залежність від зовнішніх джерел фінансування та невизначені умови зовнішнього та внутрішнього середовищ, у яких сьогодні працюють банки вимагають від них комплексних підходів до організації інвестиційно-орієнтованої діяльності на ринку цінних паперів, а саме стратегічних напрямів реалізації інвестиційної діяльності банків на ринку з урахуванням фінансового забезпечення, визначення та впровадження адекватного комплексу заходів щодо зниження фінансових ризиків.

З огляду на це, вважаємо за доцільне розглянути основні характерні риси інвестиційно-орієнтованих банків. Вони полягають у такому:

- велика універсальна кредитна установа поєднує велику кількість допустимих видів діяльності на ринку цінних паперів, а також на деяких інших фінансових ринках;

- головною вважається діяльність щодо залучення фінансування за рахунок цінних паперів;

- банк, будучи самостійною, ліквідною та кредитною установою оперує, передусім, на оптових фінансових ринках;

- пріоритетність використання вбачає в середньо- та довгострокові вкладення;

- цінні папери є основою його кредитно-інвестиційного портфелю, при цьому більшість банків найбільшою мірою орієнтуються на недержавні цінні папери;

- банк вступає у взаємини з усіма учасниками ринку інвестування;

- саме банки в умовах високої невизначеності на досліджуваному ринку виявляються практично єдиним інститутом, здатним вирішувати комплекс завдань щодо ідентифікації, оцінки, аналізу, управління, контролю та моніторингу специфічних ризиків інвестування;

- поза всякими сумнівом, банки мають виключне право здійснювати розрахунково-касові операції, що забезпечує їм доступ до позикових ресурсів у великих обсягах навіть у таких економічних умовах, при яких інші посередники ринку інвестування зіштовхуються з різким скороченням операцій [7].

Незважаючи на різноманітність напрямів здійснення інвестиційної діяльності, банківське інвестування, насамперед, здійснюється з метою збільшення доходності банку та контролю за рівнем ризику. Наприклад, якщо діяльність банку націлена на одержання високих доходів від активних операцій швидкими темпами, то банк втрачає свою ліквідність і, навпаки, якщо банк має за мету забезпечення високого рівня ліквідності, то це

передбачає втрату дохідності [10]. Тому ефективність діяльності банківських установ залежить від їх інвестиційної політики. Забезпечення необхідного рівня ліквідності банку є важливою умовою, оскільки показує відсутність надлишку ліквідних коштів, що призводить до зменшення можливих доходів банку. Тобто банкам постійно потрібно диверсифікувати банківські операції, а саме збільшувати банківські інвестиції та особливо зосередити увагу на визначенні необхідного рівня ліквідності. Важливим та основним завданням на сьогодні для банків є визначення напрямів інвестування та формування ефективного інвестиційного портфеля.

1.2. Види банківських інвестицій та формування інвестиційного портфеля банку.

Важливу роль у інвестиційній діяльності банків відіграє ефективне управління інвестиціями. В науковій вітчизняній та зарубіжній літературі існує велика кількість визначень, які характеризують різноманітні види банківських інвестицій. Систематизація та класифікація банківських інвестицій забезпечить цілеспрямоване та ефективне управління інвестиційною діяльністю банків.

Відповідно до закону "Про інвестиційну діяльність", інвестиціями вважаються всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладуються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті чого утворюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [11].

Інвестиції класифікуються за різними ознаками: за об'єктами вкладення, за термінами, цілями інвестування тощо, у таблиці 1.1 наведена найбільш поширена класифікація банківських інвестицій.

Під прямими інвестиціями розуміють особисту участь інвестора у виборі об'єктів інвестування і вкладенні коштів. Пряме інвестування здійснюється

обізнаними інвесторами, що мають досить точну інформацію про об'єкт інвестування і детально ознайомлені з механізмом інвестування.

Таблиця 1.1

Види банківських інвестицій (розробка автора за [12])

Класифікаційна ознака	Вид інвестицій
За характером участі в інвестуванні	Прямі
	Непрямі
За терміном інвестування	Короткострокові
	Довгострокові
За формою власності	Приватні
	Державні
	Іноземні
	Спільні
За регіональною ознакою	Внутрішні
	Зарубіжними

Непрямі інвестиції пов'язані з інвестуванням, що опосередковується інвестиційними або іншими фінансовими посередниками. Не всі інвестори мають достатню кваліфікацію для ефективного вибору об'єктів інвестування і подальшого управління ними. Тому вони вкладають кошти в цінні папери, що випускаються інвестиційними або іншими фінансовими посередниками. Такими цінними паперами можуть бути інвестиційні сертифікати інвестиційних фондів або компаній. Акумуляовані таким чином кошти посередники розміщують на свій розсуд – обирають найефективніші об'єкти інвестування, беруть участь в управлінні ними, а отримані прибутки розподіляють серед своїх клієнтів.

Короткострокові інвестиції – це вкладення капіталу на період не більше одного року (короткострокові депозитні внески, купівля короткострокових ощадних сертифікатів тощо). Під довгостроковими інвестиціями розуміють вкладення капіталу на період понад один рік, хоча інвестиційні компанії довгострокові інвестиції деталізують в такий спосіб: до 2 років; від 2 до 3 років; від 3 до 5 років; більше 5 років.

В економічній теорії та практиці застосовується термін “приватні” інвестиції до вкладення коштів, що здійснюють фізичні особи, а також підприємства недержавної форми власності, насамперед – колективні. Під державними інвестиціями розуміють вкладення, що здійснюють центральні або місцеві органи влади за рахунок бюджетів, позабюджетних фондів і позикових коштів, а також державні підприємства й установи за рахунок власних і позикових коштів. Іноземні інвестиції пов’язані з вкладеннями, що здійснюють іноземні громадяни, юридичні особи і держава. Під спільними інвестиціями розуміють вкладення, що здійснюють резиденти та нерезиденти.

Внутрішні інвестиції означають вкладення коштів в об’єкти інвестування, які розміщені в територіальних межах даної країни. Під інвестиціями за кордоном (зарубіжними) розуміють вкладення коштів в об’єкти інвестування, які розміщені за межами території даної країни. До таких інвестицій відносять придбання різноманітних фінансових інструментів інших країн – акцій закордонних компаній, облігацій інших держав тощо [12].

Останнім часом в економічній літературі визначають нові форми інвестицій, які входять до складу реальних інвестицій це інноваційні інвестиції та інтелектуальні інвестиції. Інноваційні інвестиції – це вкладання в нововведення [13]. Поняття "інновація" походить від англ. "innovation" – нове науково-технічне досягнення, нововведення як результат впровадження новизни. Взагалі, за стабільної економіки всі інвестиції повинні бути водночас інноваціями. Основними формами інноваційних інвестицій є вкладання коштів у: придбання ліцензій, патентів, "ноу-хау", програмних продуктів; фінансування наукових розробок, науково-технічних програм; підготовку спеціалістів підприємства [14]. За умов кризи можливі інвестиції на підтримку діючих технічно відсталих виробничих фондів. Інтелектуальні інвестиції – це вкладання в об’єкти інтелектуальної власності, що впливають з авторського права, винахідницького і патентного права, права на

промислові зразки і корисні моделі [15]. Інноваційна форма здебільшого складається з інтелектуальних інвестицій.

Також можна виділити наступну класифікацію банківських інвестицій:

- інвестиції у розвиток власного бізнесу, що передбачають вкладення коштів в основні фонди банку, нові банківські технології, нові банківські послуги, відкриття філій, а також підвищення кваліфікації співробітників банку;

- інвестиції у розвиток іншого підприємства;
- формування інвестиційного портфеля банку;
- участь у фінансуванні інноваційно-інвестиційних проектів.

Тобто, усі напрями розміщення ресурсів банку, а також як операції щодо розміщення коштів на певний термін із метою одержання доходу, традиційно розуміють, як банківські інвестиції. У першому випадку до інвестицій відносять увесь комплекс активних операцій банку, у другому – тільки його термінову складову. Якщо розглядати інвестиції як вкладення капіталу з метою наступного його збільшення, то, з погляду банку, приріст капіталу повинен бути достатнім для того, аби компенсувати йому відмову від використання наявних фінансових ресурсів для вкладення в інші альтернативні інструменти на фінансовому ринку, винагородити за ризик і відшкодувати втрати від інфляції в майбутньому інвестиційному періоді [15].

Сукупність здійснених банком фінансових та реальних інвестицій з метою одержання прибутку та диверсифікації ризиків зазвичай розуміють під інвестиційним портфелем в економічній літературі.

Так, О. Д. Вовчак та Н. М. Руцишин визначають інвестиційний портфель як сукупність здійснених банком інвестицій з метою одержання прибутку та диверсифікації ризиків [16].

О. Д. Данілов вважає, що ефективність цілеспрямованого формування сукупності об'єктів реального та фінансового інвестування для провадження інвестиційної діяльності, а отже, і портфеля інвестицій, залежить від обраної стратегії [17].

Проаналізувавши наукові економічні вітчизняні джерела, можна сказати, що інвестиційний портфель становить сукупність об'єктів реального та фінансового інвестування, що формується залежно від інвестиційних цілей фінансової установи та відповідно до попередньо розробленої інвестиційної стратегії. Досягнення оптимального поєднання між ризиком і доходом для інвестора є головною метою при формуванні інвестиційного портфеля банку.

Сутність інвестиційного портфеля банку полягає у виконанні операцій купівлі-продажу фінансових і реальних цінностей, тобто в безперервній зміні структури обсягу та якості активів, що входять до нього. Основні завдання формування інвестиційного портфеля такі:

- забезпечення високого рівня дохідності у задані періоди часу;
- уникнення високих ризиків інвестування;
- досягнення запланованого рівня ліквідності активів [18].

Вибір конкретних інвестиційних об'єктів для включення їх до портфеля на підставі оцінки інвестиційних якостей є важливим елементом формування інвестиційного портфеля.

Класифікація інвестиційних портфелів банку за різними ознаками та видами представлена в таблиці 1.2.

Загалом структура інвестиційного портфеля банку складається з інвестицій у цінні папери та з прямих банківських інвестицій. В Україні відповідно до Положення «Про порядок визначення справедливої вартості та зменшення корисності цінних паперів» банківські інвестиції в цінні папери класифікуються наступним чином:

- торговий портфель цінних паперів (частина інвестиційного портфеля банку, яка включає в себе цінні папери, які були придбані для перепродажу з метою отримати прибуток внаслідок короткотермінових коливань ринкової ціни);
- портфель цінних паперів на продаж (частина інвестиційного портфеля банку, у склад якого входять цінні папери, придбані банком на короткий

термін для продажу у зв'язку зі зміною відсоткових ставок, наявності альтернативних інвестицій, потреб ліквідності тощо);

- портфель цінних паперів, які утримуються до погашення (включає в себе придбані банком боргові цінні папери з фіксованими платежами та з фіксованим строком погашення);

Таблиця 1.2

Класифікація інвестиційних портфельів банку (розроблено автором на основі джерела [16])

1. За метою інвестування	<ul style="list-style-type: none"> — одержання прибутку; — збереження капіталу; — забезпечення резервів; — забезпечення ліквідності; — розширення сфери впливу; — спекулятивні.
2. За ступенем досягнення інвестиційних цілей	<ul style="list-style-type: none"> — інвестиційний портфель прибутковості; — інвестиційний портфель зростання; — венчурний інвестиційний портфель; — збалансований інвестиційний портфель; — гарантійний інвестиційний портфель; — незбалансований інвестиційний портфель; — інвестиційний портфель, що вимагає диверсифікації.
3. За видом інструментів інвестування	<ul style="list-style-type: none"> — портфель цінних паперів; — портфель реальних інвестицій; — депозитарний портфель; — іпотечний портфель; — позичковий портфель; — валютний портфель; — комбінований портфель.
4. За рівнем ризику фінансових інструментів	<ul style="list-style-type: none"> — неризиковий; — з мінімальним ризиком; — з середнім ризиком; — високоризиковий; — спекулятивний.
5. За стратегією формування	<ul style="list-style-type: none"> — короткостроковий; — середньостроковий; — довгостроковий.
6. За рівнем управління	<ul style="list-style-type: none"> — фіксований;

	<ul style="list-style-type: none"> — з пасивним управлінням; — середній за рівнем контролю; — що вимагає щоденного контролю.
--	---

• інвестиції в асоційовані та дочірні компанії (інвестиції в пайові цінні папери, які відносяться до довгострокових вкладень) [10].

Крім структури певні особливості має оцінка якості інвестиційного портфеля банку, які пов'язані із визначенням обсягу проблемних інвестицій, оскільки у банківському балансі відсутня інформація щодо ризикованості тих чи інших цінних паперів. Для вирішення цієї проблеми застосовуються фіксовані коефіцієнти ризику щодо різних портфелів цінних паперів.

У зв'язку з цим слід зауважити, що згідно з нормативними вимогами НБУ інвестиції банку в цінні папери для їх оцінки та відображення у бухгалтерському обліку класифікуються так:

- операції з цінними паперами в торговому портфелі;
- операції з цінними паперами в портфелі на продаж;
- операції з цінними паперами в портфелі до погашення;
- інвестиції в асоційовані та дочірні компанії [19].

Найменш ризиковим є торговий портфель цінних паперів – це цінні папери, придбані банком для перепродажу та переважно з метою отримання прибутку від короткотермінових коливань їх ціни. До торгового портфеля цінних паперів можуть бути віднесені лише високоліквідні цінні папери, а отже, вони не вважаються ризиковими (коефіцієнт ризику дорівнює нулю).

Цінні папери в портфелі на продаж – це цінні папери, які банк готовий продати у зв'язку зі зміною ринкових відсоткових ставок, потреб ліквідності, наявності альтернативних інвестицій; а також – боргові цінні папери та акції, за якими неможливо достовірно визначити справедливую вартість, боргові цінні папери з фіксованою датою погашення, які банк не має наміру тримати до дати їх погашення. Такі цінні папери є ризиковими, оскільки за

відсутності активного фондового ринку в Україні доволі складно визначити їх справедливу (ринкову) вартість. Зважаючи на це, для портфеля цінних паперів на продаж доцільно застосовувати коефіцієнт ризику від 20%.

Цінні папери в портфелі до погашення — це боргові цінні папери, щодо яких є намір і здатність банку утримувати їх до строку погашення. Такі цінні папери обліковуються за амортизованою собівартістю і щомісяця підлягають перегляду на зменшення корисності й відповідно резервуванню. Тут також присутні значні ризики у разі погіршення фінансового стану емітента, тому доцільно застосовувати коефіцієнт ризику від 30%.

Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії – це пайові цінні папери емітентів, які відповідають визначенням асоційованої або дочірньої компанії банку. Асоційовані компанії – це група суб'єктів господарювання (юридичних осіб), пов'язаних між собою відносинами економічної та/або організаційної залежності у формі участі в статутному фонді та/або управлінні [20]. НБУ використовує цей термін для компаній, у яких банк-інвестор володіє 20% або більшою часткою капіталу. Дочірнє підприємство – це підприємство, власником контрольного пакета акцій якого є інше (контролююче) підприємство [19]. Інвестування в асоційовані та дочірні компанії є дуже ризикованим і може призвести до значних проблем, оскільки в цих випадках оцінка платоспроможності контрагента не завжди здійснюється об'єктивно. Крім того, якщо дочірня компанія банку опиниться у стані неплатоспроможності і буде визнана банкрутом, то субсидіарну відповідальність перед кредиторами дочірньої компанії нестиме банк. Отже, 50% таких інвестицій можна вважати ризиковими активами.

Таким чином, рівень якості портфеля цінних паперів можна обчислити як відношення суми відповідних портфелів, з урахуванням коефіцієнта ризику, до загального обсягу портфеля цінних паперів банку:

$$Q = \frac{r_1 \cdot (\text{ПНП} - P_{\text{ПНП}}) + r_2 \cdot (\text{ПДП} - P_{\text{ПДП}}) + r_3 \cdot (\text{ЛАД})}{\text{ПЦП}}, \quad (1.1)$$

де Q – коефіцієнт якості портфеля цінних паперів банку;

$r_1 = 20\%$ – коефіцієнт ризику для портфеля цінних паперів на продаж;

ПНП – портфель цінних паперів на продаж;

$R_{\text{пнп}}$ – резерви, сформовані під портфель цінних паперів на продаж;

$R_2 = 30\%$ – коефіцієнт ризику для портфеля цінних паперів до погашення;

ПДП – портфель цінних паперів до погашення;

$R_{\text{пдп}}$ – резерви, сформовані під портфель цінних паперів до погашення;

$R_3 = 50\%$ – коефіцієнт ризику для портфеля інвестицій в асоційовані та дочірні компанії;

ІАД – інвестиції в асоційовані та дочірні компанії;

ПЦП – портфель цінних паперів банку [21].

Досліджуючи структуру та функції інвестиційного портфеля банку, особливу увагу варто звернути на таке поняття як “управління інвестиційним портфелем”.

Управління інвестиційним портфелем — це аналіз, планування та регулювання складу портфеля, здійснення діяльності по його формуванню і підтримці для досягнення поставлених перед ним цілей при збереженні необхідного рівня його ліквідності і мінімізації пов'язаних з ним витрат.

Виділяють два основні способи управління портфелем цінних паперів:

1) **активне управління** передбачає, з одного боку, ретельне відслідковування та придбання найбільш ефективних цінних паперів, а з іншого боку — максимально швидке позбавлення від низько доходних цінних паперів (формування змінного портфелю цінних паперів);

2) **пасивне управління** полягає у створенні добре диверсифікованого портфеля з наперед граничним рівнем ризику і тривалому утриманню такого портфеля у незмінному стані (формування фіксованого портфеля цінних паперів).

Незалежно від стратегії і тактики управління інвестиційним портфелем при його формуванні мають дотримуватися базові принципи інвестиційного менеджменту.

По-перше, інвестиційний портфель має відповідати наявним фінансовим ресурсам підприємства. Вибір інвестиційних інструментів обмежується рамками можливого обсягу фінансування, що не порушує фінансову стійкість підприємства.

По-друге, оперативне управління портфелем цінних паперів має виходити з принципу забезпеченості його керованості.

По-третьє, тактичне управління інвестиційним портфелем має здійснюватися з урахуванням стратегічних цільових орієнтирів інвестиційної політики: ліміту фінансових ресурсів на фінансове інвестування, рівня якості включених в портфель цінних паперів, лімітів цінних паперів за строками погашення.

По-четверте, обґрунтовуючи доцільність фінансових інвестицій, фінансовий менеджер повинен враховувати не лише їх дохідність, а й здатність зворотної трансформації у готові засоби платежу.

Для забезпечення керованості фінансових інвестицій підприємства можуть використовувати самостійне або трастове (довірче) управління інвестиційним портфелем.

Самостійне управління інвестиційним портфелем застосовується при високому рівні кваліфікації спеціалістів підприємства і їх достатній інформованості про кон'юнктуру фондового ринку.

Трастове (довірче) управління інвестиційним портфелем полягає у передачі інституціональним інвесторам (інвестиційним компаніям та фондам, трастовим компаніям, банкам) ряду управлінських функцій: здійснення розрахунків за цінними паперами, їх зберігання, посередництво при заставі, ведення бухгалтерського обліку, представництво інтересів підприємства на зборах акціонерів тощо [22].

Управління інвестиційним портфелем банку є безперервним та складним процесом, що здійснюється у послідовних кількох етапів, пов'язуючи мету та завдання діяльності банків з визначенням структури та оптимального обсягу реальних та фінансових інвестицій, рівня їхньої ліквідності та ризику.

1.3. Аналіз інвестиційної діяльності банків України, як елемент стабільності банківської системи держави.

Забезпечення економічного зростання та сталого розвитку держави може бути забезпечено лише за умови підтримки її фінансового сектору та відновлення інвестиційної діяльності всіх суб'єктів інвестиційного процесу з ефективним використанням інвестиційних ресурсів. З початком повномасштабної війни комерційні банки продовжують виступати основним посередником між фінансовими ресурсами та інвестиційними запитами клієнтів. Таким чином, серед основних потужних банків України залишається Укрсиббанк, Райффайзен Банк, Креді Агріколь Банк, Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ) та інші, які є найбільшими українськими універсальними банками з приватним капіталом, діяльність яких не припинялася навіть у найважчі часи з початку 24 лютого 2022 року. З початком війни в Україні банки відразу зорієнтували свою стратегічну діяльність з акцентом на щоденне обговорення ризиків та швидке прийняття рішень для підтримки своїх клієнтів, що не могло не вплинути на загальну стабілізацію інвестиційної діяльності в рамках забезпечення стійкості банківської системи України в умовах воєнного часу.

При аналізі інвестиційної діяльності банків України більш детально будемо розглядати інвестиційну діяльність АТ ПУМБ, так як цей банк є предметом аналізу даної магістерської роботи.

Загалом інвестиційна діяльність комерційного банку ПУМБ є механізмом ефективної діяльності у сфері інвестиційної діяльності. Діяльність банку ПУМБ зосереджена на комерційних, роздрібних та інвестиційно-банківських операціях. За майже 30 років роботи банк жодного разу не скасовував депозитні чи будь-які інші платежі. Банк ПУМБ входить до переліку системно важливих банків країни. Також ПУМБ є одним із 5 банків України, уповноважених зберігати резерви готівки Національного Банку України [23-26].

Так, за даними НБУ, станом на 1 вересня 2021 року банк входить до ТОП-5 банків за розміром депозитного портфеля фізичних осіб. У вересні 2021 року незалежне рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг» підтвердило довгостроковий кредитний рейтинг ПУМБ на рівні uaAAA. Також агентство підтвердило рейтинг надійності депозитів банку на рівні «5» (найвища надійність) [15]. У жовтні 2021 року міжнародне рейтингове агентство Fitch підтвердило рейтинг ПУМБ на рівні «стабільний» [23].

ПУМБ увійшов до рейтингу «Банки 2022», організованого «Фінансовим клубом» та видавництвом «Юридична практика», отримавши відзнаки у чотирьох номінаціях. Окрім перемоги в номінації «Корпоративний банк», ПУМБ також був нагороджений у номінаціях «Прибутковий банк», «Розрахунковий банк для бізнесу» та «Роздрібний Ощадбанк». Так, за обсягом прибутку у 2021 році ПУМБ отримав нагороду в номінації «Прибутковий банк», а за абсолютним приростом гривневих вкладів фізичних осіб – у номінації «Роздрібний Ощадбанк». Банк отримав найбільше відзнак у двох корпоративних номінаціях: ПУМБ увійшов до списку переможців «Корпоративний банк» та «Розрахунковий банк для бізнесу». Для визначення лідерів ринку та переможців у розрахунках використано дані банківської звітності, оприлюдненої Нацбанком станом на 1 січня 2021 року та 1 січня 2022 року. Основними показниками були динаміка активів, депозитного та кредитного портфелів фізичних та юридичних осіб, а також прибуток банків [25; 36; 38; 39; 42].

Для більш ретельного аналізу інвестиційної діяльності банків України на рис. 1-4 представлені рейтинги стійкості, лояльності вкладників банків, стресостійкості банків та загальний рейтинг банків за оцінкою аналітиків за підсумками 4 кварталу 2022 року.

Рис. 1.1. Загальний рейтинг стійкості банків за підсумками 4 кварталу 2022 року [4]

Згідно з проведеними рейтингами банків України за підсумками 4 кварталу 2022 року банк ПУМБ увійшов до десятки найстабільніших банків України.

Рейтинг стійкості банків від порталу Мінфіну – щоквартальна оцінка діяльності банків на основі інформації з офіційних та відкритих джерел. До рейтингу увійшли банки з портфелями депозитів фізичних осіб від 1 млрд грн. Банки отримують бали від 1 до 5 залежно від показників, що характеризують їх стресостійкість і лояльність вкладників: враховуються якість активів, ліквідність, можливість зовнішньої підтримки, збільшення депозитів, платіжна репутація тощо. У рейтингу використано дані офіційної звітності банків станом на 1 січня 2023 року [32-35].

За підсумками 2020 року кредитний портфель малого бізнесу ПУМБ досяг 4 млрд грн. При цьому загальний приріст у порівнянні з показниками минулого року склав понад 1 млрд грн (43%). Протягом року найбільшим попитом серед клієнтів малого бізнесу користувався напрямок державної

програми «Доступні кредити 5-7-9» на рефінансування поточних кредитів під 0%, кредитні лінії на поповнення обігових коштів, овердрафт, факторинг та лізинг [29].

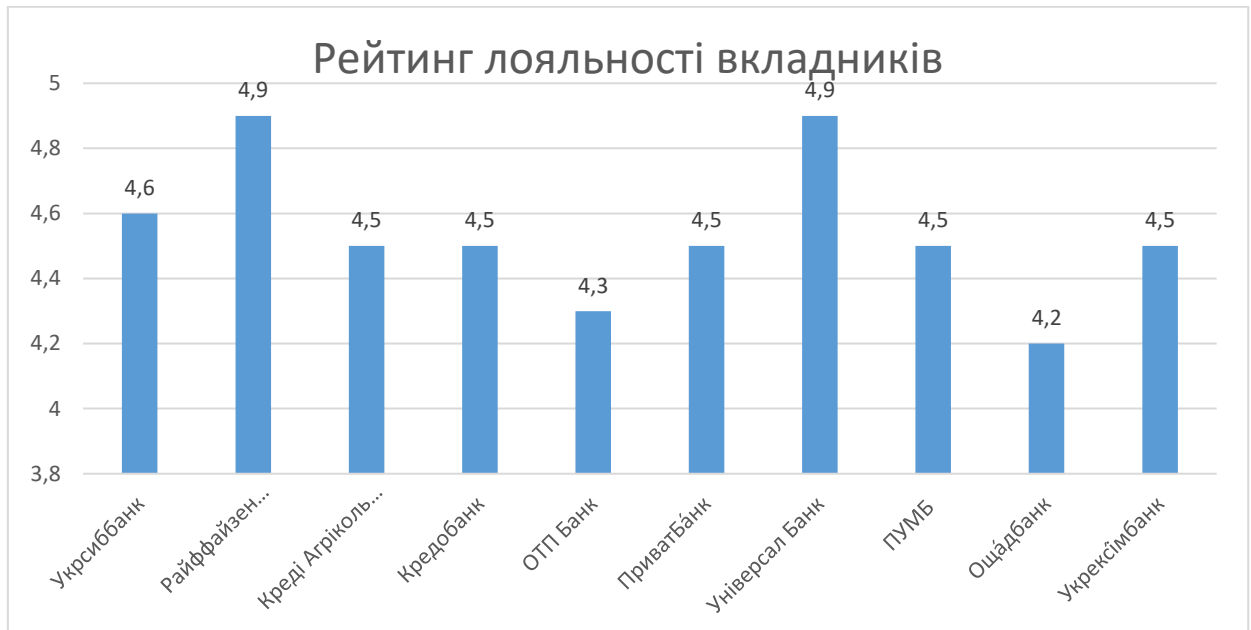

Рис. 1.2. Загальний рейтинг лояльності вкладників банків за підсумками 4 кварталу 2022 року [4]

Крім того, ПУМБ продовжує нарощувати портфель зобов'язань. З початку 2021 року портфель гривневих депозитів фізосіб ПУМБ збільшився на 22% або +2 168 млн грн і станом на 22 липня 2021 року досяг 12 004 млрд грн.

Рис. 1.3. Загальний рейтинг стресостійкості банків за підсумками 4 кварталу 2022 року [4]

За офіційними даними НБУ, загалом по банківській системі України депозитний портфель фізосіб у гривні протягом січня-червня 2021 року зріс на 8,1%, тоді як приріст гривневого депозитного портфеля фізосіб ПУМБ за 2021 рік за цей же період становив 16,9%. Сьогодні гривневі депозити складають понад 63% від загального депозитного портфеля роздрібних клієнтів ПУМБ.

Рис. 1.4. Загальний рейтинг банків за оцінкою аналітиків за підсумками 4 кварталу 2022 року [4]

Водночас, для порівняння, на початку 2019 року цей показник був трохи вищим за 44%. У структурі портфеля гривневих депозитів переважає строковий вклад «Дохідний» – на його частку припадає понад 70% портфеля.

Максимальна прибутковість за цим вкладом – до 10% річних у гривнях. Зростання портфеля гривневих депозитів відбувається за рахунок низки факторів. Бажаючи зафіксувати вищу прибутковість (в умовах стабільної тенденції зниження їх прибутковості, яка триває в Україні вже другий рік поспіль), існуючі та нові клієнти банку відкривають нові депозити саме в гривні. Найпопулярнішою комбінацією є класичний строковий депозит («Дохідний») і депозит до запитання («Вільний»). В середньому на одного фізичного клієнта ПУМБ припадає 2 активних депозити. Більше 85% вкладів клієнти пролонгують на новий термін [37; 40-42].

Крім того, на зростання гривневого портфеля пасивів впливає дохідність, яка значно вища, ніж у валютних депозитів. Процентні ставки за депозитами в гривні в ПУМБ складають: до 10% річних за вкладом «Дохідний», до 8,5% річних за вкладом «Накопичувальний» та до 5% річних

за вкладом «Вільний». При цьому дохідність валютних вкладів не перевищує 0,1% річних.

За даними НБУ, станом на 1 червня 2021 року ПУМБ посідає 5 місце серед усіх банків України за загальним (у гривневому еквіваленті) обсягом депозитного портфеля фізичних осіб та 1 місце за загальним обсягом депозитного портфеля фізичних осіб серед банків з приватним капіталом. Загальний портфель коштів роздрібних клієнтів ПУМБ, який включає залишки на строкових депозитах і депозитах до запитання в гривні та іноземній валюті, а також залишки на поточних (карткових) рахунках, на 1 червня 2021 року становив 29,143 млрд грн (у гривневий еквівалент) [23-26].

Згідно з офіційними даними НБУ, ПУМБ увійшов до ТОП-5 банків (серед 75 банків, що працюють в Україні) за темпами зростання депозитного портфеля фізичних осіб у національній валюті у 2020 році. Таким чином, зокрема, ПУМБ посів: 5 місце – за темпами зростання загального (кошти до запитання та строкові депозити) портфеля в гривнях; 5 місце за зростанням строкових вкладів фізичних осіб у гривні [35].

У 2020 році інвестиції банку ПУМБ у модернізацію бізнесу склали понад 404 млн грн, а соціальні інвестиції – у підвищення безпеки працівників та їх розвиток, підвищення якості продуктів і послуг банку, розвиток бізнес-середовища та підвищення фінансової грамотності українців, підтримуючи медичну систему – склали понад 93 мільйони гривень. За 2020 рік ПУМБ перерахував до бюджету майже 1,8 млрд грн податків [40].

Тому основною метою банку ПУМБ на перспективу 2024-2025 років залишається посилення ефективності інвестиційної діяльності, збільшення чистого прибутку та покращення якості кредитно-інвестиційного портфеля. Таким чином, до ключових принципів сталого розвитку та підтримки інвестиційної діяльності банку ПУМБ як елементу забезпечення стабільного економічного зростання банківської системи України рекомендовано віднести [28]:

1. Системна діяльність (концепція сталого розвитку інтегрована в бізнес-стратегію і враховується при плануванні та реалізації всіх інвестиційних проектів).

2. Ефективність інвестиційної діяльності (ефективна робота, використовуючи сучасні підходи до залучення та пошуку інвестицій, постійне вдосконалення бізнес-процесів і методів, ефективне використання інвестиційних ресурсів та пошук нових інвесторів для подальшого розвитку).

3. Поважати інтереси інвесторів, клієнтів і зацікавлених сторін в цілому (повага інтересів веде до міцних довгострокових відносин з ними, заснованих на принципах порядності, чесності, відкритості та взаємної довіри).

4. Забезпечення гідних і безпечних умов праці (визнання працівників як найважливішого надбання, забезпечення безпечних умов праці, гідної заробітної плати та соціального захисту).

5. Підвищення якості життя в регіонах присутності (інвестиції в покращення якості життя в регіонах присутності, сприяння сталому розвитку України).

Вирішенні цих питань є необхідним для України, оскільки стабільна та ефективна економіка країни у цілому залежить від успішного реформування банківської системи та вдосконалення її кредитно-інвестиційної діяльності.

Висновки до 1 розділу.

Інвестиційна діяльність відіграє важливу роль як для банківської системи, так і для держави в цілому. Банківські інвестиції це вкладання коштів банків у рухоме та нерухоме майно та цінні папери з метою отримання прибутку. Тобто здійснення інвестиційної діяльності забезпечить банку ефективне функціонування та збільшення його доходів.

Проведений аналіз наукової літератури визначив, що на сьогодні існують різноманітні види банківських інвестицій. Але в основному існують

дві форми банківських інвестицій – реальні та фінансові. В процесі інвестиційної діяльності банку формується його інвестиційний портфель.

Інвестиційний портфель банку – це діяльність, що пов’язана з інвестування коштів банку на визначений термін в такі активи як: цінні папери, нерухомість та інші, ринкова вартість яких може зростати та приносити власнику дохід у вигляді процентів, дивідендів тощо. Структура інвестиційного портфеля банку складається з інвестицій у цінні папери та з прямих інвестицій банку. Основним завданням банку є здійснення аналізу структури та якості інвестицій, їх диверсифікація та отримання оптимального співвідношення їх ризиковості та прибутковості.

Проаналізувавши інвестиційну діяльність банків України можемо сказати, що головною метою банку ПУМБ в перспективі на 2024- 2025 рр. залишається посилення ефективності інвестиційної діяльності, збільшення чистого прибутку та підвищення якості кредитно-інвестиційного портфеля. Так, до ключових принципів стійкого розвитку та підтримки інвестиційної діяльності банку ПУМБ як елемента забезпечення стабільного економічного зростання банківської системи України в умовах воєнного часу рекомендовано віднести: системну діяльність; ефективність інвестиційної діяльності; повагу до інтересів інвесторів, клієнтів та стейкхолдерів в цілому; забезпечення гідних та безпечних умов праці; підвищення якості життя в регіонах присутності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО МІЖНАРОДНОГО БАНКУ

2.1. Організаційно-економічна характеристика АТ КБ «ПУМБ»

Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ) – найбільший український універсальний банк із приватним капіталом. Діяльність банку зосереджена на комерційних, роздрібних та інвестиційно-банківських операціях. Банк – ровесник незалежної України. За 30 років роботи банк жодного разу не скасував виплати депозитів або будь-які інші виплати. ПУМБ посідає 7 місце у рейтингу найнадійніших банків країни.

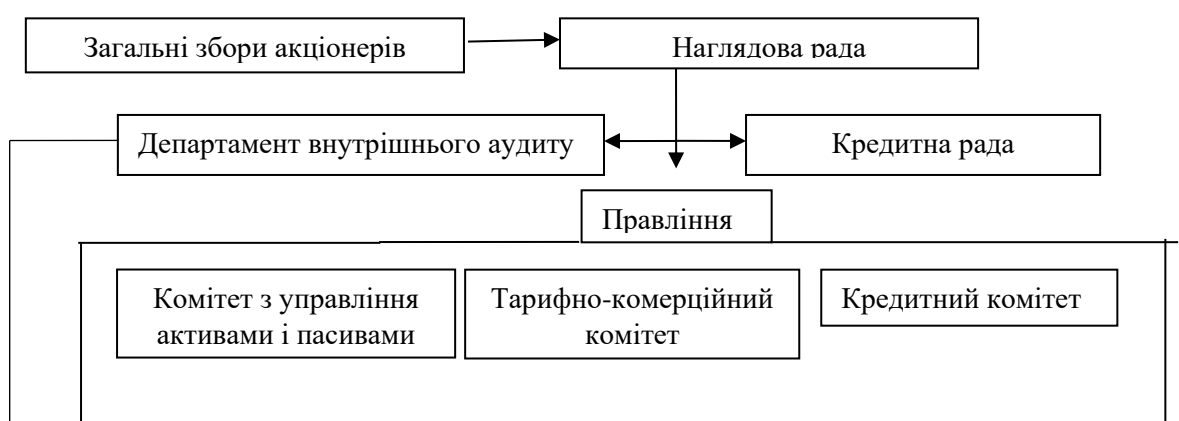
Банк заснований в 1991 році. Входить до ТОП-10 українських банків за ключовими фінансовими показниками, а також є одним з лідерів галузі з точки зору впровадження інформаційних технологій. ПУМБ є універсальним банком, якому довіряють понад 1,2 млн клієнтів-фізичних осіб, і понад 40 тис. корпоративних клієнтів. Всеукраїнська регіональна мережа ПУМБ налічує 167 відділення.

Домінуючим контрольним пакетом акцій АТ «ПУМБ» володіє інвестиційна компанія SCM Holdings Limited Company. 100% акцій компанії SCM Holdings Limited належать єдиному акціонеру – Р.Л. Ахметову.

У ПУМБ діє ефективна система корпоративного управління, яка відповідає всім вимогам українського законодавства, а також найкращим міжнародним стандартам і практикам. Діюча модель корпоративного управління забезпечує високий рівень організації, що підтверджується бездоганною репутацією банку на ринку (рис.2.1) [43].

Відповідно до Закону України «Про банки та банківську діяльність» та на підставі отриманих від Національного банку України банківських ліцензій та письмових дозволів ПУМБ здійснює такі види діяльності:

- приймає вклади (депозити) від юридичних та фізичних осіб;
- відкриває та супроводжує поточні рахунки банків та клієнтів;

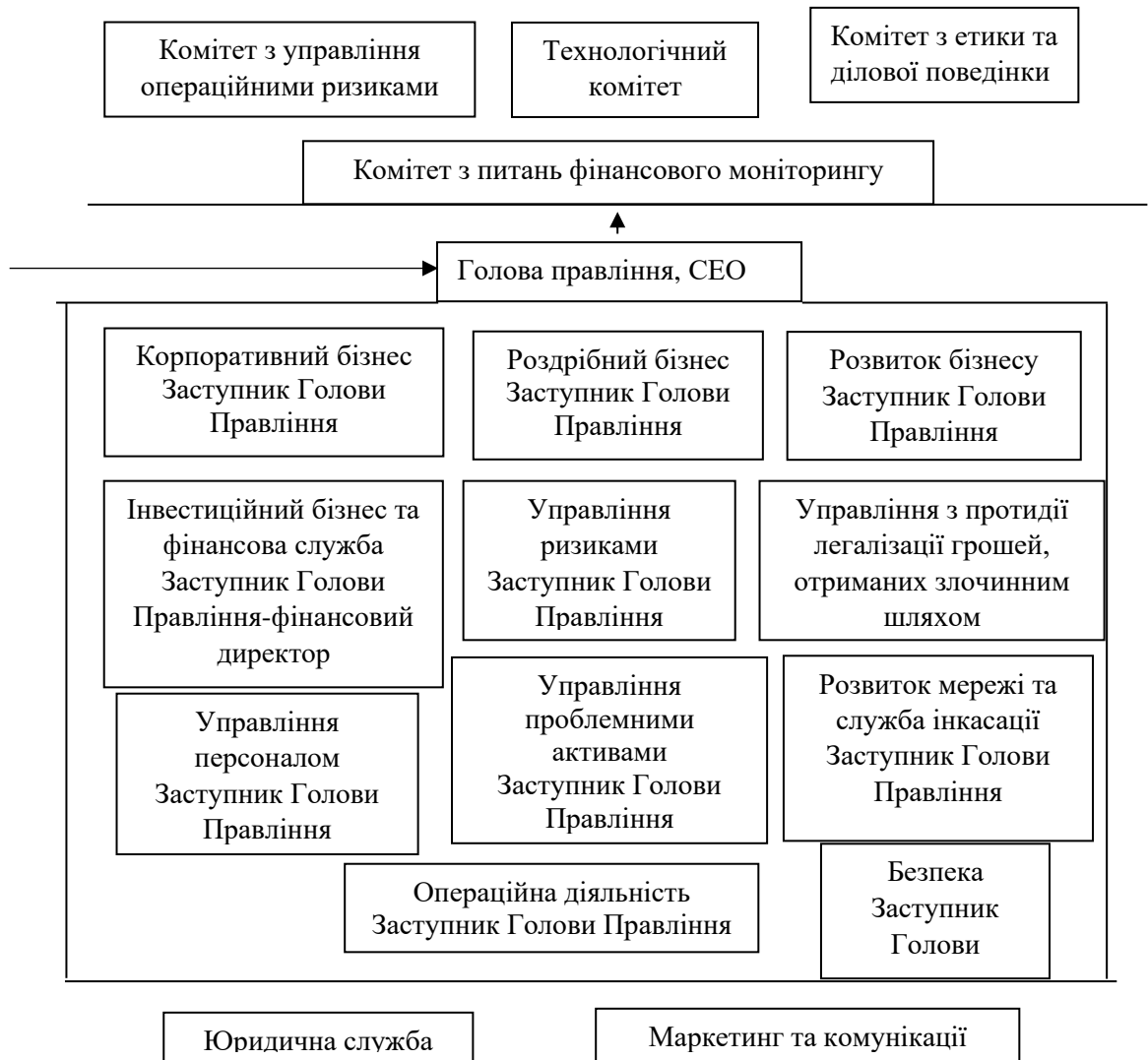

Рис. 2.1. Структура органів корпоративного управління банку [43]

- розміщує залучені кошти від свого імені та на власний ризик;
- надає гарантії, поручительства та інші зобов'язання від третіх осіб;
- надає послуги з відповідального зберігання та надання в оренду сейфів для зберігання цінностей та документів;
- випускає, купує, продає і обслуговує чеки, векселі та інші оборотні платіжні інструменти;
- випускає банківські платіжні картки і здійснює операції з використанням цих карток;
- здійснює операції з валютними цінностями;

- здійснює операції купівлі та продажу цінних паперів від свого імені та за дорученням клієнтів;

- емітує власні цінні папери;

- здійснює інвестиції у статутні фонди та акції інших юридичних осіб;

- здійснює депозитарну діяльність і діяльність з ведення реєстрів власників іменних цінних паперів [44].

У ПУМБ діє ефективна система корпоративного управління, яка відповідає всім вимогам українського законодавства, а також найкращим міжнародним стандартам і практикам.

В Банку визначена і функціонує прозора структура корпоративного управління, яка забезпечує :

- загальне управління на найвищому рівні Загальними зборами акціонерів Банку;

- регулювання та контроль Наглядовою Радою Банку із делегуванням частини її повноважень комітетам або робочим групам Наглядової Ради, що створюються у відповідності до вимог чинного законодавства, Статуту Банку, внутрішніх положень Банку та рішень Наглядової Ради і діють на підставі затвердженого нею положення;

- управління поточною діяльністю Банку Правлінням Банку із делегуванням частини його повноважень комітетам Правління Банку, що створюються у відповідності до вимог чинного законодавства, Статуту Банку, внутрішніх положень Банку та рішень Правління і діють на підставі затвердженого ним положення;

- розподіл обов'язків між усіма підрозділами Банку із застосуванням моделі трьох ліній захисту з метою створення системи управління ризиками Банку, яка має забезпечувати безперервний аналіз ризиків для прийняття своєчасних та адекватних управлінських рішень щодо пом'якшення ризиків та зменшення пов'язаних із ними втрат (збитків).

Суб'єктами структури корпоративного управління Банку також є акціонери Банку, Загальні збори, Наглядова Рада Банку, Правління Банку та

Корпоративний секретар як особа, яка відповідає за взаємодію Банку з акціонерами і виконання інших функцій у сфері корпоративного управління. Діюча модель корпоративного управління забезпечує високий рівень організації, що підтверджується бездоганною репутацією банку на ринку. В основі діяльності ПУМБ лежать ефективні функції контролю і управління ризиками, а також своєчасне реагування на законодавчі зміни.

Робота з клієнтами. У 2020 році банк розширював свою присутність, у тому числі в невеликих містах, в різних регіонах України, відкривши 21 нове відділення. Тут обслуговується 24 530 роздрібних та 379 корпоративних клієнтів.

Банк надає можливість отримання споживчого кредитування у невеликих містах, допомагаючи підвищувати добробут населення. У 2021 році в 750 точках експрес-продажу банку можна було отримати фінансову консультацію, а також оформити кредит на товар, кредит готівкою та кредитну карту. Також у 2020 році у більш ніж 2,2 тисячах магазинах-партнерах, в тому числі інтернет-магазинах, у 274 населених пунктах України ПУМБ надавав можливість отримати споживчий кредит.

Значно зросла і кількість користувачів digital-каналів: інтернет- та мобільного банкінгу, Viber-бота. Віддаленими каналами самообслуговування активно користувалися 881 860 клієнтів. За рік кількість активних користувачів зросла в 1,5 рази. 90% користувачів онлайн-банкінгу використовують мобільний додаток. Транзакційна активність клієнтів за рік зросла з 5,6 до 8,4 операцій на місяць.

У мобільному додатку «ПУМБ Online» реалізовані основні функції, що дозволяють клієнтам самостійно 24/7 управляти своїми фінансами з будь-якої точки світу, без звернення у кол-центр або відділення. За 2020 рік у мобільному додатку було додано багато нового функціоналу: валютообмін за вигідним курсом, історія оплати послуг та операцій, можливість передивитись номер картки та CVV-код тощо.

Мобільний додаток ПУМБ Online та інтернет-банкінг ПУМБ увійшли до 10-ки кращих в Україні у рейтингу «50 провідних банків України» за версією інформантства Financial Club. Інтернет-банкінг посів 5 місце, а мобільний банкінг зайняв 6 позицію.

Банкінг в месенджерах Telegram і Viber дозволяє клієнту самостійно здійснювати повний цикл обслуговування кредитного продукту. Також через банкінг в месенджерах можна дізнатися актуальний курс валют і поповнити мобільний телефон, оформити електронний поліс страхування для автомобілів. Цього року додано блок «Мої пропозиції» зі спеціальними пропозиціями та акціями банку.

ПУМБ співпрацює з понад 17 тис. зарплатних підприємств, обслуговуючи більше 541 тис. їх співробітників. Для зарплатних клієнтів пропонується безкоштовний випуск і обслуговування зарплатних карток, видача карток співробітником банку на підприємстві, навчання фінансовій грамотності тощо.

Партнерство з ФГВФО

У 2021 році ПУМБ продовжив активно співпрацювати з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. За 2021 рік ПУМБ за рахунок отриманих від ФГВФО коштів здійснив виплату відшкодування 189 клієнтам неплатоспроможних банків на загальну суму 28,9 млн грн. З них 56 осіб вирішили продовжити співпрацю з ПУМБ та стали його клієнтами.

За 2020 рік ПУМБ сплатив зборів до ФГВФО – 149,8 млн грн.

Робота з бізнесом. ПУМБ не призупиняв кредитування малого бізнесу через коронакризу, а навпаки протягом періоду карантину знижував ставки кредитування, розвивав партнерські програми фінансування для агроклієнтів, а також продукт, спрямований на фінансування короткострокових потреб бізнесу в оборотних коштах — овердрафт «Легкий», збільшивши строк безперервного користування лімітом до 90 днів.

Банк з розумінням поставився до форс-мажорних обставин та скасував плату за проведення зовнішніх і внутрішніх платежів в національній

валюти, скасував комісію за POS-термінали по клієнтам, у яких не було оборотів.

Також вирішив підтримати бізнес-клієнтів, які обслуговуються на тарифних пакетах, і змінив умови застосування лояльності: додав в розрахунок лояльності залишки по всіх поточних і карткових рахунках в національній валюті. ПУМБ підтримав клієнтів фізичних осіб підприємців, які перераховують свій дохід всередині банку на свої рахунки фізичних осіб, і збільшив щомісячний ліміт перерахувань без комісії до 100 тис. грн.

Банк з метою обмеження контактів клієнтів в період підвищення рівня захворюваності на COVID-19 запровадив електронне підписання договорів через ЕЦП (електронний цифровий підпис) та онлайн-перевірки бізнесу та заставного майна. У 2020 році ПУМБ запустив процес дистанційного відкриття рахунків з відеоверифікацією.

Перший Український взяв активну участь у державній програмі «Доступні кредити 5-7-9%», яка дала можливість отримати кредит за зниженою відсотковою ставкою (наприклад, під 3% на оборотні кошти) та тимчасово рефінансувати поточні кредити під 0%. Антикризові заходи допомогли підприємствам швидше впоратися з наслідками карантину, а також зберегти робочі місця. Наразі ПУМБ входить у Топ-2 лідерів із кредитування за програмою «Доступні кредити 5-7-9%», загальна сума виданих кредитів за якою перевищила 2 млрд грн.

Під час коронакризи ПУМБ також приділяв увагу підтримці середнього українського бізнесу. Спрощував процедури, покращував умови та прискорював процеси обслуговування, оптимізував контролю (скоротив 30% контролів у процесах відкриття рахунків та переідентифікацій), посилював експертну підтримку бізнесу, надаючи безкоштовні консультації. Банк своєчасно реагував на ринкові тенденції до зниження відсоткових ставок фінансування, не призупиняв фінансування діючих та продовжував залучати нових клієнтів середнього бізнесу, задовольняючи всі запити.

Банк пропонував індивідуальні умови реструктуризації заборгованостей по кредитах для найбільш вразливих до локдауну клієнтів (сфери туризму, послуг, виробництва/торгівлі певними групами товарів). Всі діючі клієнти середнього бізнесу ПУМБ, які відповідали умовам програми “Доступні кредити 5-7-9%”, взяли в ній участь.

На кінець 2020 року кількість клієнтів малого, середнього та великого корпоративного бізнесу, що обслуговуються у ПУМБ, становила понад 74,6 тисяч. Приріст по малому бізнесу в порівнянні з попереднім роком склав 16,6 тисяч клієнтів або +21%. По середньому, великому бізнесу та державних підприємствах приріст склав 230 клієнтів або +6,7%.

ПУМБ визнали «Кращим банком-антивірусом» у рейтингу журналу «Бізнес». Почесне перше місце банк отримав за кращі комплексні рішення на підтримку малого та середнього бізнесу в умовах карантину: кредитні канікули, програми реструктуризації кредитів, пільгове фінансування, скасування штрафних санкцій тощо.

24 лютого 2022 року поділило життя кожного українця на до й після. ПУМБ одразу змінив стратегію на щоденне обговорення ризиків та швидке прийняття рішень для підтримки людей та систем. Більшість співробітників у перший же день опинились у зоні бойових дій. Через вимушену міграцію в безпечні регіони не всі могли працювати. Проте, команда підтримувала одне одного: ті, хто були у відносній безпеці, працювали та допомагали колегам переїхати на Захід України. Банк усім виплачував зарплатню.

І сьогодні пріоритетами діяльності банку ПУМБ є збереження бізнесу, клієнтів та команди, а також допомога українським захисникам.

З початку війни банк інвестував у підтримку співробітників понад 147 млн грн. Банк надає матеріальну допомогу у разі втрати чи пошкодженні житла, поранення працівників та загибелі членів їхніх родин унаслідок бойових дій, у разі виїзду родин з окупованих територій. Мобілізовані колеги і далі отримують повну зарплатню. Працевлаштовані в інші підрозділи банку 140 співробітників з відділень на тимчасово окупованих територіях, із зон

активних бойових дій. За період війни понад 100 співробітників пройшли перекваліфікацію та працюють в інших підрозділах банку.

У банку створений Фонд допомоги мобілізованим співробітникам ПУМБ – збір коштів працівниками на необхідне для наших захисників. Надав допомогу 131 мобілізованому співробітнику, чоловікам та синам наших співробітниць на 1,6 млн гривень. Банк на 1,3 млн грн закупив ізраїльські бронезилети для колег.

З початку війни було втрачено або пошкоджено 30 відділень та 139 банкоматів. Але, як тільки регіон стає безпечним для клієнтів та співробітників банку, ПУМБ одразу відновлює роботу своїх відділень. Так, майже одразу після деокупації, банк відкрив двері відділень у Чернігові та Ірпені.

На початку повномасштабної війни для підтримки своїх клієнтів ПУМБ запровадив кредитні канікули та знизив комісії за користування своїми послугами.

Також у банку створено новий тарифний пакет для вимушено переміщеного бізнесу – «ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА», умови якого враховують усі нагальні потреби релокованого бізнесу та сприяють якнайшвидшому відновленню діяльності малого та середнього бізнесу на безпечній території.

Банк запровадив продукт під назвою «SMART ОП!ЛАТА», що дає можливість проведення оплати через сканування QR-коду навіть за відключення електроенергії. Це швидко і зручно – з допомогою лише мобільного телефону.

ПУМБ віддає перевагу безпеці людей, коштів, цінностей і даних. На початку вторгнення на банк було спрямовано декілька потужних DDOS-атак, які були витримані без зупинки сервісів. ПУМБ приділяв особливу увагу шахрайським схемам, пов'язаними з соціальною інженерією, збором коштів для захисників, орендою житла переселенцями. Крім того, банк перевіряв всіх своїх постачальників і відмовився від співпраці з контрагентами, які пов'язані з росією чи білоруссю.

Попри збитки через втрати ПУМБ, як і раніше, вчасно сплачує всі податки. З 24 лютого банк перерахував до держбюджету понад 1,5 млрд грн.

Банку довіряють більше 101 тисячі корпоративних клієнтів та 1,7 млн клієнтів - фізичних осіб. З початку 2022 клієнтами ПУМБ стали ще 370 тисяч українців і більше 18 тисяч бізнес-клієнтів.

ПУМБ підтримує українських захисників і захисниць. ПУМБ вже скерував на підтримку ЗСУ, ТрО, ДСНС, Нацполіції, Нацгвардії, ГУР та СБУ понад 81 млн грн. Перераховані кошти пішли на закупівлю бронежилетів і шоломів, радіостанцій і тепловізорів, тактичних рюкзаків, одягу та взуття, коптерів і машин, ліків та пального. Опрацьовано понад 110 заявок від різних військових частин та спецпідрозділів. 40% наших броньованих машин захищають країну та доставляють гуманітарну допомогу. 126 пумбівців боронять незалежність України.

45 наших інкасаторських броньовиків, переданих ЗСУ, евакуювали тяжко поранених бійців з лінії фронту, доставляли боєкомплекти на передову, брали участь у перехваті диверсантів та розвезенні продуктів харчування мешканцям міст у найгарячіших точках. Броньовики врятували не один десяток життів.

Банк оперативно реагує на потреби захисників: якщо спочатку дуже потрібні були шоломи та бронежилети, пізніше – тепловізори та квадрокоптери, то наразі – теплий військовий одяг та взуття, печі для опалювання та приготування їжі, грілки для рук і ніг. Сьогодні також нагальна потреба наших Збройних сил у високоточному озброєнні. Тому ПУМБ приєднався до загальнонаціональних зборів на дрони-камікадзе та бронемашини, які провів Фонд Сергія Притули, задонатив 2 мільйони грн.

Серед партнерів ПУМБ у підтримці ЗСУ як відомі благодійні фонди, такі як KSE Foundation і Сергія Притули, так і маленькі волонтерські організації [43].

Рейтинг банків України складено сайтом forinsurer.com на базі офіційної статистики українських банків, наданої НБУ:

- ПУМБ на 14 місці в рейтингу найбільш надійних банків України в 2023 році

- ПУМБ на 7 місці в ТОП-10 рейтингу найбільших банків: депозити фізичних осіб

- ПУМБ на 7 місці в ТОП-10 найбільших банків за депозитами юридичних осіб

- ПУМБ на 4 місці в ТОП-10 рейтингу найбільших банків: кредити фізичним особам

- ПУМБ на 7 місці в ТОП-10 рейтингу найбільших банків: кредити юридичним особам [4].

Діяльність АТ «ПУМБ» керується наступними нормативними актами: Конституцією України, Законом України “Про банки і банківську діяльність”, іншими законодавчими актами України, нормативно-правовими актами Національного банку України, власним Статутом та внутрішніми положеннями, розробленими відповідно до вимог законодавства України і Національного банку України [43].

2.2. Аналіз фінансового стану та основних показників інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ»

Для дослідження і оцінки майнового стану АТ «ПУМБ» за даними фінансової звітності можна використати показники, наведені в табл. 2.1.

Аналіз показав, що активи АТ «ПУМБ» в період з 2018 по 2022 рік мають тенденцію до збільшення. Зокрема грошові кошти банку збільшилась в 2022 році на 37415,26 млн. грн. порівняно з 2018 роком. Кредити та аванси банкам в 2022 році зросли на 2050,47 млн. грн., а інвестиції в цінні папери – на 3133,06 млн. грн. Кредити та аванси клієнтам в 2022 році склали 43770,24 млн. грн, що на 16525,94 млн. грн. більше за рівень 2018 року.

Таблиця 2.1

Аналіз активів АТ «ПУМБ» у 2018-2022 рр.

млн. грн

Показники	На 31.12 за					2022 р. до 2018 р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Грошові кошти та їх еквіваленти	9040,61	9671,65	14534,84	21326,21	46455,87	37415,26
Кредити та аванси банкам	1440,45	1067,86	1486,37	2802,50	3490,92	2050,47
Інвестиції в цінні папери	9453,71	8930,13	18454,70	23142,13	12586,77	3133,06
Кредити та аванси клієнтам	27244,30	32886,48	37573,21	53086,79	43770,24	16525,94
Похідні фінансові активи	-	-	9,49	10,81	-	-
Інші нефінансові активи	631,51	658,44	925,87	1906,94	2750,50	2118,99
Основні засоби	1415,62	1583,99	1647,15	1698,17	1710,38	294,76
Інвестиційна нерухомість	71,88	94,31	71,33	62,10	59,17	- 12,71
Нематеріальні активи	320,63	279,64	264,33	255,84	654,81	334,18
Активи з права користування	246,48	264,71	294,43	344,12	259,28	12,8
Відстрочені податкові активи	-	-	2,22	13,2	203,33	203,33

Так само збільшились у 2022 році порівнянні з 2018 роком інші нефінансові активи на 2118,99 млн. грн. Основні засоби зросли на 294,76 млн. грн., але при цьому інвестиційна нерухомість знизилась у 2022 році на 12,71 млн. грн. порівнянні з 2018 роком.

Не менш важливим етапом в аналізі фінансового стану банку є аналіз структури зобов'язань та власного капіталу банку, який наведено в табл. 2.2.

Проведений аналіз показав, що в частині зобов'язань найбільш вагомим є кошти клієнтів, що зросли у 2022 році на 50519,74 млн. грн. по порівнянні з 2018 роком. Похідні фінансові зобов'язання мають тенденцію до зниження у 2022 році склали лише 93,81 млн. грн., що на 738,65 млн. грн. менш ніж у 2018 році, а поточні податкові зобов'язання взагалі знизилась до нуля у 2022 році.

Таблиця 2.2

Аналіз зобов'язань та власного капіталу АТ «ПУМБ» у 2018-2022 рр.

Показники	На 31.12 за					2022 р. до 2018 р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Зобов'язання перед Національним банком	1,00	-	4200,55	5693,03	4188,30	4187,3
Кошти банків	697,45	934,28	1356,65	1445,20	2324,22	1626,77
Кошти клієнтів	39780,15	42752,59	57515,26	80917,13	90299,89	50519,74
Похідні фінансові зобов'язання	832,46	-	26,29	8,20	93,81	- 738,65
Орендні зобов'язання	267,40	294,62	328,64	379,97	274,38	6,98
Поточні податкові зобов'язання	62,24	140,30	132,52	257,84	-	- 62,24
Інші фінансові зобов'язання	15,64	26,43	1341,89	2463,60	2546,20	2530,56
Інші нефінансові зобов'язання	1402,83	2221,62	678,12	922,55	551,03	- 851,8
Акціонерний капітал	3294,49	3294,49	4780,60	4780,60	4780,60	1486,11
Емісійний дохід	101,66	101,66	101,66	101,66	101,66	0
Дооцінка	474,73	456,91	448,07	437,53	430,76	- 43,97
Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами	- 24,75	122,30	130,89	124,62	- 350,35	- 325,6
Резервний капітал	1475,43	1475,43	1605,86	2909,91	2909,91	1760,08
Нерозподілений прибуток	996,31	3615,58	2616,94	4206,97	3823,80	2827,49

Інші фінансові зобов'язання навпроти збільшились на 2530,56 млн. грн. у порівнянні з 2018 роком. В частині капіталу АТ «ПУМБ» так само є позитивні тенденції, а саме збільшення акціонерного капіталу на 1486,11 млн. грн. у порівнянні з 2018 роком. Збільшення резервного капіталу та нерозподіленого прибутку у 2022 році відповідно на 1760,08 млн. грн. та 2827,49 млн. грн.

Зробивши аналіз активів та пасивів, можемо зробити висновок, що АТ КБ «ПУМБ» має позитивні тенденції за всіма фінансовими показниками.

Характеристика ефективності роботи банку не може бути повною без аналізу показників ліквідності. Ліквідність (платоспроможність) банку – це спроможність банку в повному обсязі та своєчасно задовільнити потреби у грошових коштах. Вона полягає у здатності банку швидко розраховуватись за

допомогою наявних на балансі активів по власних зобов'язаннях. Від рівня ліквідності активів залежить платоспроможність банку.

Аналіз головних показників ліквідності АТ «ПУМБ» представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Показники ліквідності АТ «ПУМБ» за період 2018-2022 рр.

Показники	На 31.12 за					2018 р. до 2022 р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Загальний коефіцієнт покриття (платоспроможності)	2,26	2,56	1,56	2,02	1,62	- 0,64
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,15	1,20	1,15	1,14	1,12	- 0,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,21	0,21	0,22	0,23	0,46	0,25
Чистий оборотний капітал, тис. грн.	4263,3	6844,7	7404,5	10187,9	8809,4	4546
Частка оборотних коштів в загальній сумі активів	0,96	0,96	0,97	0,98	0,97	0,01

Провівши аналіз показників ліквідності АТ «ПУМБ» можемо графічно представити основні показники.

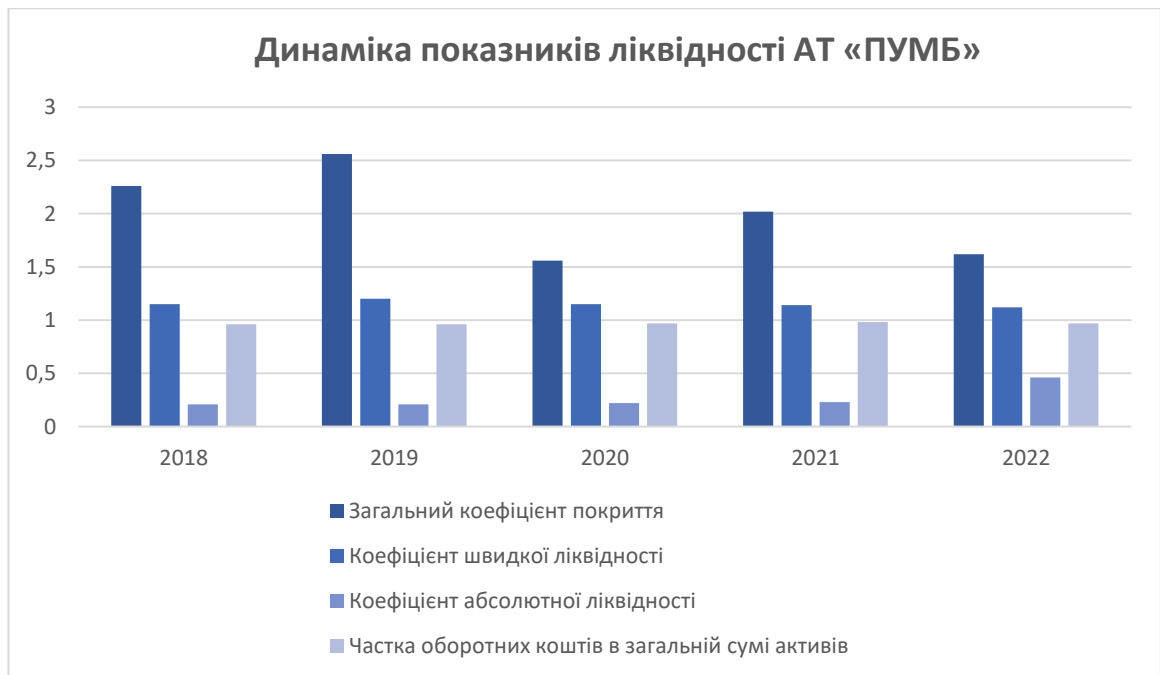

Рис. 2.2 Динаміка показників ліквідності АТ «ПУМБ»

Як свідчить аналіз, АТ «ПУМБ» має достатньо великий запас ліквідності. Всі показники ліквідності знаходились в межах нормативу у 2018-2022 роках, але не всі показники мали тенденцію до збільшення. Загальний коефіцієнт покриття є важливим показником платоспроможності. У 2022 році значення цього показника було в межах нормативу, а саме 1,62, але на 0,64 менш, ніж у 2018 році. Значення коефіцієнту швидкої ліквідності, при нормативному значенні більше 0,5, у 2022 році становило 1,12, що менш ніж у 2018 році на 0,03. Слід відзначити, що підприємство у 2018-2022 роках було забезпечене найбільш ліквідними засобами – грошовими коштами, оскільки показник абсолютної ліквідності мав значення більш за критичне (більше 0,2).

Надзвичайно важливим є аналіз фінансових результатів діяльності банку, що є одним з найважливіших напрямків в його роботі. Аналіз динаміки фінансових результатів АТ «ПУМБ» і її зміни наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз фінансових результатів АТ «ПУМБ» у 2018-2022 рр.

Показники	Роки					2022 р. до 2018 р.	
	2018	2019	2020	2021	2022	+, –	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Процентні доходи, тис. грн.	6365,6	7782,0	9235,8	11834,1	14895,4	8529,8	134
Процентні витрати, тис. грн.	2451,5	2491,2	2389,1	2603,2	4740,9	2289,4	93
Чисті процентні доходи, тис. грн.	3914,1	5290,8	6846,7	9230,9	10154,5	6240,4	159
Комісійні доходи, тис. грн.	1988,7	2282,3	2418,3	3166,4	3205,0	1216,3	61
Комісійні витрати, тис. грн.	483,2	536,0	742,2	1119,9	1183,8	700,6	145
Чисті комісійні доходи, тис. грн.	1505,5	1746,3	1676,1	2046,6	2021,3	515,8	34
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності визначені згідно з МСФЗ	-	-	1113,5	763,5	10338,9	10338,9	-

9, тис. грн.							
<i>Продовження табл. 2.4</i>							
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою	249,5	329,9	170,0	160,5	1264,7	1015,2	410
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти, тис. грн.	-	-	78,0	191,2	166,9	166,9	-
Чисті прибутки від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, тис. грн.	20,5	4,9	23,8	13,9	-50,7	-71,2	-147
Чистий прибуток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості, тис. грн.	-0,4	24,5	-1,1	1,6	-0,2	0,2	50
Прибутки від зміни справедливої вартості похідних інструментів, тис. грн.	137,2	-67,0	5,0	-59,6	177,5	40,3	29
Чистий прибуток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток, тис. грн.	1,7	6,4	4,2	-1,2	-0,02	-1,72	-99
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів, тис. грн.	6,6	37,1	-	-	1243,4	1236,8	188
Доходи, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, тис. грн.	-	-	21,6	1,1	1,1	1,1	-
Прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою	-0,2	6,8	1,7	-0,9	2,1		

собівартістю, тис. грн.							
-------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності для нефінансових активів, тис. грн.	-	1,9	0,2	-2,0	-80,4		
Інші прибутки, тис. грн.	122,4	154,8	107,6	74,0	231,8		
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	5701,0	7258,3	7820,2	10892,6	4792,9	-908,1	-16
Операційні витрати, тис. грн.	3369,6	4097,3	4654,9	5781,3	5278,3		
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	2331,4	3161,0	3165,3	5111,2	-485,3		
Доходи від повернення податку, тис. грн.	-322,9	-557,3	-557,1	-923,7	87,6		
Прибуток за звітний період, тис. грн.	2008,5	2603,7	2608,1	4187,6	-397,7	-2406,2	-120

Як бачимо з табл. 2.4 чисті процентні доходи за 2022-2018 рр. збільшились на 6240,4 тис. грн., так само чисті комісійні доходи збільшилася на 515,8 тис. грн., відбулося зменшення операційного доходу на 0,9 тис. грн. і чистого прибутку за звітний період на 2,4 тис. грн.

У ході фінансового аналізу банку було визначено, що баланс банку за 2018-2022рр. збільшився на 62109 тис. грн., а чистий прибуток за цей період зменшився на 2406,2 тис. грн.

Головним відносним показником, який характеризує ефективність роботи банку є показник рентабельності. Аналіз рентабельності банку дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у банк та раціональність їхнього використання у АТ «ПУМБ». Аналіз рівня прибутковості та ефективності формування фінансових результатів діяльності АТ «ПУМБ» представлено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз рентабельності АТ «ПУМБ» за період 2018-2022 рр.

Показники	Оптимальне значення	Роки					2022 р. до 2018 р.
		2018	2019	2020	2021	2022	
Коефіцієнт рентабельності капіталу	< 0,15	0,37	0,29	0,27	0,33	0,4	0,03
Коефіцієнт рентабельності активів	< 0,01	0,04	0,05	0,03	0,04	0,02	0,02
Коефіцієнт рентабельності витрат	< 0,01	0,6	0,6	0,6	0,7	0,3	0,3
Чистий спред	< 0,01	0,14	0,37	0,11	0,49	0,12	0,02
Чиста процентна маржа	< 0,045	0,08	0,1	0,09	0,09	0,09	0,01

Динаміку показників рентабельності АТ «ПУМБ» за період 2018-2022 рр. можна побачити на рисунку 2.4.

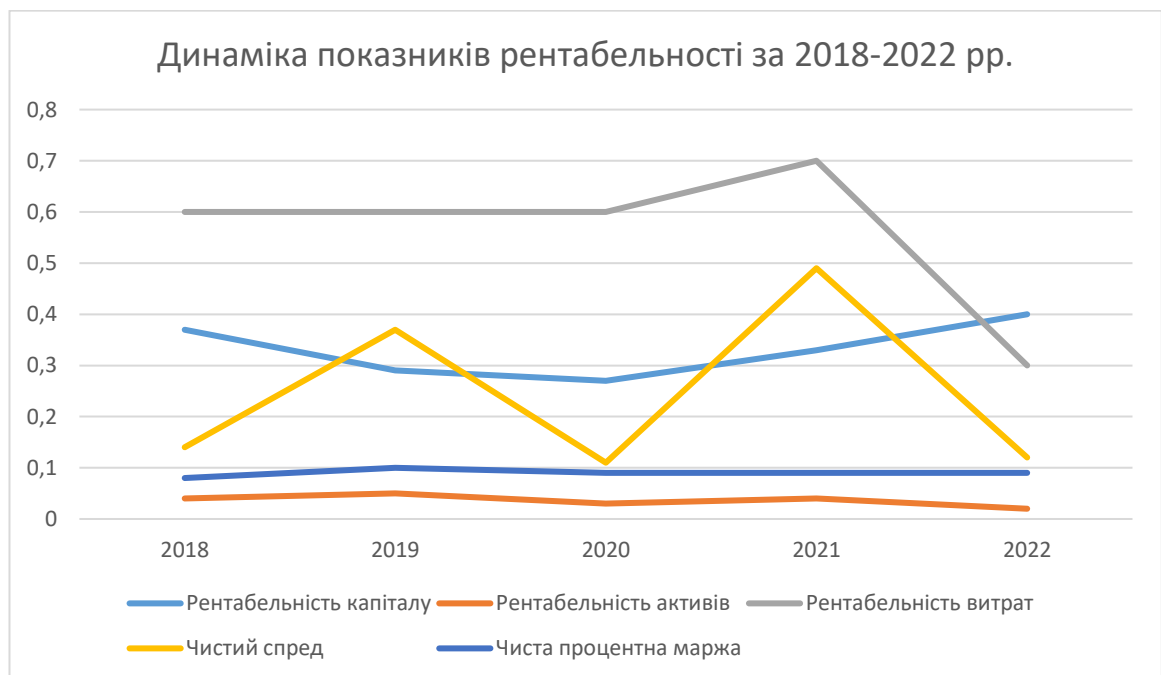

Рис. 2.3. Динаміка показників рентабельності АТ «ПУМБ»

З таблиці 2.3 видно, що АТ «ПУМБ» є рентабельним до 2022 року. Основним показником, який характеризує ефективність використання капіталу, є рентабельність капіталу. Цей показник показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн капіталу банку і характеризує економічну віддачу капіталу. Як видно, в 2022 році рентабельність становить 40%, що на 0,03 пунктів більше рівня 2018 року. Показники рентабельності рентабельність активів, відображає внутрішню політику банку, професіоналізм його менеджерів, які підтримують оптимальну структуру активів і пасивів з погляду доходів і витрат.

Рентабельність витрат характеризує рівень віддачі витрат банку й оцінює суму прибутку, що припадає на одиницю витрат. Цей показник в 2018 році мав значення 60%, а в 2022 році відбулося певне його зменшення до рівня 30% тобто на 30 пункти.

Важливими показниками, характеризує рівень узгодженості процентної політики банку за кредитними і депозитними операціями є чистий спред. Чиста процентна маржа визначається як відношення чистого процентного доходу до загальних активів банку. Зменшення процентної маржі сигналізує про загрозу банкрутства. Основними причинами зменшення процентної маржі є: зниження процентних ставок за кредитами; подорожчання ресурсів; скорочення питомої ваги дохідних активів у загальному їх обсязі; хибна процентна політика. Чиста процентна маржа АТ «ПУМБ» має стабільне значення в 2018-2022 роках і коливається в межах 0,9.

Таким чином, результати проведеного аналізу головних показників прибутковості банку АТ «ПУМБ» дають можливість стверджувати про те, що банк до 2022 року є ефективним і покриває власні витрат за рахунок власних доходів. Результати аналізу фінансового стану підприємства дали можливість стверджувати, що АТ «ПУМБ» має стабільний стан щодо співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань.

Інвестиції мають велике значення для майбутнього становища банку. У процесі аналізу інвестиційної діяльності банку зовнішніми аналітиками

інформаційними джерелами є форма 1 «Баланс», форма 2 «Звіт про фінансові результати», форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» та дані приміток до річної фінансової звітності. Результати інвестиційної діяльності підприємства визначаються на основі аналізу змін за статтями першого розділу балансу «Необоротні активи», статтею «Поточні фінансові інвестиції» другого розділу балансу та за окремими статтями форми 2 «Звіт про фінансові результати» («Дохід від участі у капіталі», «Інші фінансові доходи», «Втрати від участі в капіталі», «Інші витрати»), розділу II «Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності» форми 3 «Звіт про рух грошових коштів» та частин III. «Капітальні інвестиції», IV. «Фінансові інвестиції» та V. «Доходи і витрати» форми 5 «Примітки до фінансової звітності підприємства».

У процесі аналізу банку як об'єкта інвестування потенційних акціонерів (інвесторів) повинні зацікавити обсяги та ефективність здійснюваних на підприємстві капітальних вкладень.

Дослідження засвідчили, що АТ «ПУМБ» – це Перший Український Міжнародний Банк, що має перспективи до розвитку. Загальну оцінку інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» за даними його фінансової звітності доцільно розпочати з аналізу динаміки обсягів і структурних змін у цій діяльності протягом звітного періоду. Результати такого аналізу відобразимо у табл. 2.6 та більш наочно на рис. 2.5.

Таблиця 2.6

**Обсяги і структурні зміни інвестиційної діяльності
АТ «ПУМБ» за період 2018-2022 рр.**

Інвестиції	Роки					2022 р. до 2018 р.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Капітальні інвестиції, тис. грн.	71,9	94,3	71,3	62,1	59,2	-12,7
Фінансові інвестиції, тис. грн.	79265	54233	160501	157464	39572	-39693

Разом	79336,9	54327,3	160572,3	157526,1	39631,2	-39705,7
-------	---------	---------	----------	----------	---------	----------

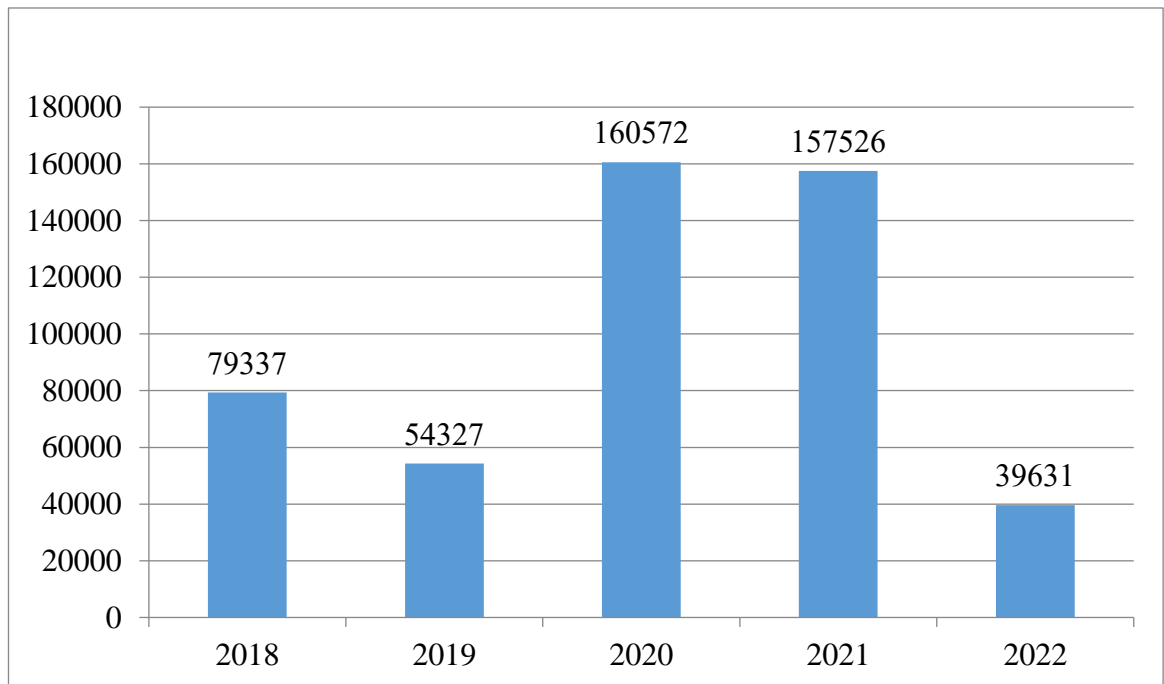

Рис. 2.4. Динаміка обсягів інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ»

Як видно з даних табл. 2.6 та рис. 2.4 інвестиційна діяльність на підприємстві АТ «ПУМБ» була найбільш активна у 2020 та 2021 роках. Обсяги здійснених інвестицій збільшилися на 81236 тис. грн. у порівнянні з 2018 роком, але у 2022 році інвестиційна діяльність банку впала, все це пов'язано з повномасштабним вторгненням російської федерації на Україну та фінансовим кризою в державі.

2.3. Оцінка інвестиційної діяльності Першого Українського Міжнародного Банку «ПУМБ»

Активна інвестиційна діяльність є однією з основних умов успішного розвитку банків України. В сучасних умовах трансформації та розвитку економіки, механізм реалізації інвестиційної діяльності тісно пов'язаний з інвестиційним процесом. Банки обслуговують рух коштів, які належать

інвесторам-клієнтам та призначені для інвестування, беручі тим самим участь в інвестиційному процесі. Мобілізація заощаджень населення і спрямування їх на інвестування через ринок цінних паперів – одна з головних інвестиційних функцій банку. Не менш важливою є функція інвестиційних процесів це вкладання в інвестиційні проекти власні та залучені ресурси [7].

Нестабільність економічної ситуації, зниження темпів ВВП, інфляція та девальвація національної валюти, що призвело до відтоку банківських депозитів, банкрутство багатьох банків, комерційні банки в Україні, Covid-19 та повномасштабне вторгнення російської федерації на територію нашої держави є головними проблемами у функціонуванні вітчизняних банків. Протягом останніх років відбулося збільшення загальних активів банків в Україні, так українські комерційні банки спрямували близько 17% загальних банківських активів на інвестиції в цінні папери. Взаємопов'язаний структурований комплекс послідовних дій в умовах ресурсних обмежень, який спрямований на формування довгострокової ефективної діяльності банку, зміцнення конкурентних позицій банку на інвестиційному ринку є невід'ємною складовою стратегії інвестиційної діяльності банку [45].

Нерівнозначна участь українських банків в операціях на ринку цінних паперів. Але є тенденція, що найбільш активно на ринку цінних паперів працюють такі банки, як “ТАСКОМБАНК”, “ПриватБанк” “Банк Кредит Дніпро” “Перший український міжнародний банк” “Ощадбанк”.

Розглянемо кількість банків України та аналіз інвестиційної діяльності в їх загальних активних операціях за період з 2018 року по 2022 рік в таблиці 2.7 та на рисунку 2.5

Проаналізувавши дані табл. 2.7 та рис. 2.5 можемо зробити висновок що з 2018 року відбулося суттєве зростання обсягу вкладень банків в інвестиційні операції на 506721 млн. грн. в порівнянні з 2018 роком. Також спостерігається зацікавленість банків у придбанні фінансових інструментів із відносно високою доходністю, таких як облігації внутрішніх державних

позик України (ОВДП), що спонукає банки розширювати власну інвестиційну діяльність.

Таблиця 2.7

Аналіз інвестиційної діяльності банків України за 2018 -2022 рр.

Рік	2018	2019	2020	2021	2022	Зміна по рокам			
						2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Кількість діючих банків	77	75	74	71	67	-2	-1	-3	-4
З них з іноземним капіталом	37	35	33	33	30	-2	-2	-	-3
Вкладення банків в цінні папери, млн. грн.	422919	462932	686262	712978	929640	401013	223330	26716	206662

Рис. 2.5. Динаміка вкладень банків України в цінні папери за період з 2018 року по 2022 рік (складено за джерелом [46])

Наступним кроком дослідження є аналіз інвестиційної діяльності аналізованого банку у сфері фінансового інвестування.

АТ «ПУМБ» провідний український банк, що надає певний спектр інвестиційно-банківських та брокерських послуг на фондовому ринку України для юридичних та фізичних осіб. Він займає лідируючі позиції на українському ринку цінних паперів по торгівлі облігаціями (що підтверджується щорічними рейтингами торгівців цінними паперами). Банк є первинним дилером Міністерства фінансів України на ринку державних цінних паперів. Здійснює операції на двох фондових біржах – Фондовій біржі “Перспектива” та Фондовій біржі ПФТС. АТ «ПУМБ» є членом саморегулювальної організації – асоціації “Українські Фондові Торговці”. Має розгалужену мережу відділень по всій Україні, що забезпечує зручність при проведенні операцій купівлі-продажу цінних паперів.

При здійсненні аналізу інвестиційної діяльності банку перш за все необхідно проаналізувати активи банку, що вкладаються в цінні папери та надані кредити. Результати розрахунків представлено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Загальні активи АТ «ПУМБ», вкладення в цінні папери та надані кредити за 2018-2022 рр.

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Абсолютна зміна 2022/2018
Загальні активи, млн. грн.	49865,2	55437,2	75264,0	101648,8	111974,2	62109,0
Вкладення у цінні папери, млн. грн	9453,7	8930,1	18454,7	23142,1	12586,8	3133,1
Питома вага,%	19,0	16,1	24,5	22,8	11,2	-7,8
Надані кредити, млн. грн	27244,3	32886,5	37573,2	53086,8	43770,2	16525,9
Питома вага,%	54,6	59,3	49,9	52,2	39,1	-15,5

На рис. 2.6. можемо побачити ілюстративно представлені дані, які характеризують інвестиційну діяльність АТ «ПУМБ» за показниками загальних активів, вкладення у цінні папери та надані кредити в період з 2018 року по 2022 рік.

Проаналізувавши дані в табл. 2.8 і рис. 2.6, можна зробити висновок про нестабільну інвестиційної політики банку. Так, в 2018 році в цінні папери було вкладено всього 19 % від загальної вартості активів компанії, а в 2019 році цей показник знизився до 16%, що є низьким показником. В 2020 році цей показник має тенденцію до збільшення та становить 24,5%, що вже є позитивним для діяльності банку і свідчить про зростання прибутковості.

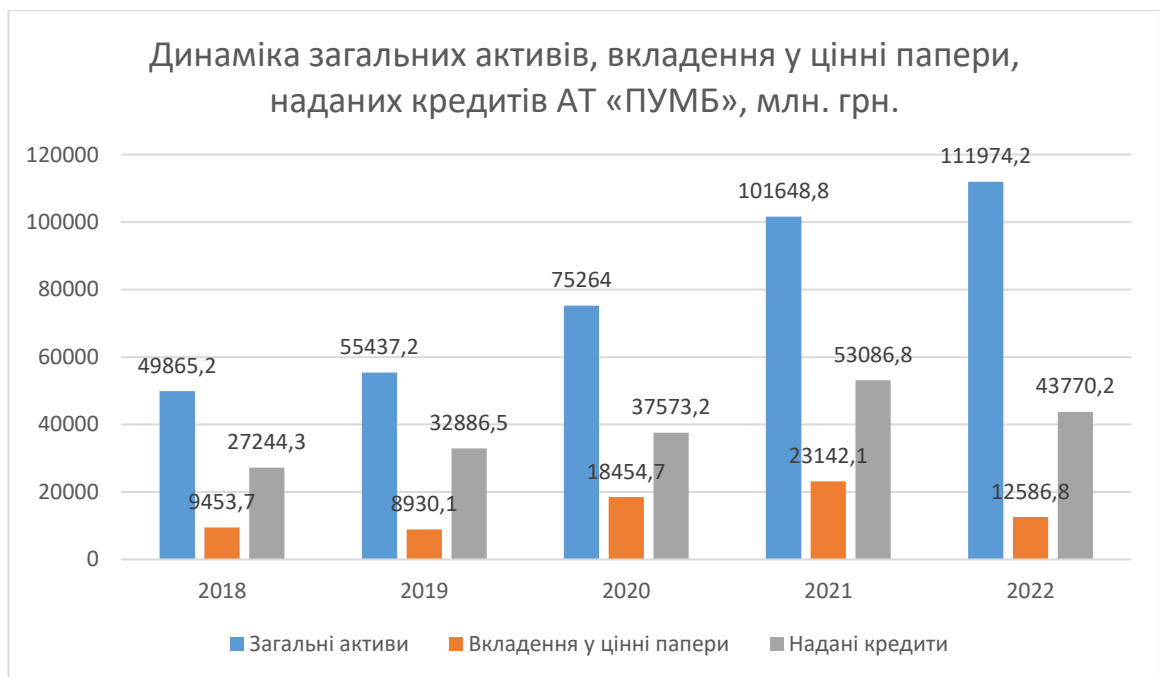

Рис. 2.6. Динаміка загальних активів, вкладення в цінні папери та надані кредити АТ «ПУМБ» за 2018 – 2022 рр. (джерело: фінансова звітність банку)

Починаючи з 2021 року частка активів компанії, вкладених в цінні папери почала знову знижується, що свідчить про зниження інвестиційної діяльності банку.

Надані кредити за аналізуємий період мають тенденцію до збільшення та у порівнянні з 2018 роком вони зросли на 16525,9 млн. грн. у 2022 році.

Вартість загальних активів, вартість наданих кредитів і кредитно-інвестиційний портфель (КІП), як джерело інвестиційних ресурсів є основними показниками інвестиційної діяльності банків.

Надалі розглянемо та проведемо аналіз кредитно-інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» за 2018-2022 рр. (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

**Динаміка кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ПУМБ» за
2018 – 2022рр., млн. грн.**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Абсолютна зміна 2022/2018
Міжбан- ківські кредити	1440,4	1067,9	1486,4	2802,5	3490,9	2050,5
Надані кредити	27244,3	32886,5	37573,2	53086,8	43770,2	16525,9
Цінні папери	9453,7	8930,1	18454,7	23142,1	12586,8	3133,1
КІП	38138,4	42884,5	57514,3	79031,4	59847,9	21709,5

Зробивши аналіз кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ПУМБ», можемо зробити висновок, що величина КІП після зростання протягом 2018 - 2021 років до 79031,4 млн. грн. зменшилась в 2022 року до 59847,9 млн. грн. Взагалі можна побачити у 2022 році зменшення всіх показників, крім міжбанківських кредитів, що можна пояснити спад банківської діяльності у 2022 році.

Для визначення характеру кредитно-інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» використаємо коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах [47].

$$K_{\text{КІП}} = \frac{\text{КІП}}{A} * 100\% \quad (2.1)$$

де, $K_{КІП}$ - коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля у загальних активах;

КІП - обсяг кредитно-інвестиційного портфеля;

A - загальні активи.

Аналіз розрахованих коефіцієнтів рівня кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ПУМБ» у загальних активах за 2018 – 2022 рр. наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля АТ «ПУМБ» у загальних активах

Показники	2018	2019	2020	2021	2022
Активи, млн. грн.	49865,2	55437,2	75264,0	101648,8	111974,2
Кредитно-інвестиційний портфель, млн. грн.	38138,4	42884,5	57514,3	79031,4	59847,9
Коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах, %	76,5	77,3	76,4	77,7	53,4
Характеристика рівня кредитно-інвестиційної діяльності	ризикова	ризикова	ризикова	ризикова	ризикова

Характер діяльності АТ «ПУМБ» за період, що аналізується період є ризикованим, так як коефіцієнт рівня кредитно-інвестиційного портфеля в загальних активах більш ніж 50%. Але у 2022 році є тенденція до зниження цього коефіцієнта, тому є перспектива для покращення ситуації у банку.

Для поліпшення ситуації у сфері кредитно-інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» необхідна активна участь всіх суб'єктів процесу: держави як організатора правових відносин між усіма учасниками кредитно-інвестиційної діяльності; населення як найбільшого постачальника грошових

коштів; суб'єктів господарювання як основних об'єктів вкладення ресурсів; банків як посередника, кредитора та інвестора. Попит на кредити, зміни якого впливають на рівень активації інвестиційної банківської діяльності мають не менш важливе значення для кредитно-інвестиційної діяльності банку.

Державна економічна політика має так само вагоме значення для розвитку кредитно-інвестиційної діяльності банківського сектору. Для покращення інвестиційного клімату у державі необхідно вдосконалення та розробка нових нормативно-правових актів щодо банківського інвестування, що дасть змогу поліпшити умови введення підприємницької діяльності, а також впровадження дієвих монетарних, правових та фіскальних інструментів. Важливою умовою не тільки для ефективної діяльності банківського сектору економіки, але й для соціально-економічного розвитку країни загалом є наявність єдиного підходу, чіткої стратегії та правого обґрунтування у сфері банківського інвестування [47].

Інвестиційна діяльність АТ «ПУМБ», крім інвестування в цінні папери ще має не менш важливий напрямок вкладання інвестицій у власний розвиток.

Динаміку інвестування банком у власний розвиток банком за період з 2018 року по 2022 рік представлено на рисунку 2.7.

Розглянувши рисунок 2.7. можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність досліджуваного банку у галузі реального інвестування у розвиток інвестиційної нерухомості має тенденцію до зниження, так починаючи з 2019 року зменшилась на 35141 тис. грн.

Рис. 2.7. Динаміка інвестиційної нерухомості АТ «ПУМБ» за 2018 – 2022 рр.

Основними напрямками інвестування у власний розвиток та нерухомість банку є: нерухомість та обладнання; нові банківські продукти та технології; відкриття нових філій; підвищення кваліфікації співробітників банку.

Повний аналіз інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» не буде повний без розгляду продуктів банку, що пропонуються його клієнтам для здійснення інвестиційної діяльності.

У сфері інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ», відповідно до даних офіційного сайту банку, надає наступні послуги:

- дилерські операції;
- брокерське обслуговування фізичних осіб (резидентів / нерезидентів);
- купівля, продаж ОВДП, ПДВ-облігацій, корпоративних облігацій;
- відкриття та обслуговування клієнтських рахунків на фондових біржах України (“Перспектива”, ПФТС);
- відкриття та обслуговування рахунків у ПАТ “Розрахунковий Центр” для торгівлі облігаціями.

АТ «ПУМБ» здійснює операції з наступними інструментами:

➤ Цінні папери з фіксованим доходом:

- облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) номіновані в гривні;

- облігації внутрішньої державної позики (ОВДП) номіновані в іноземній валюті;

- корпоративні облігації.

- Акції

- Векселі

- Інші цінні папери (відповідно до діючого законодавства України).

Переваги облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) в АТ «ПУМБ»: висока ліквідність (дозволяє оперативно купувати та продавати на вторинному ринку); виплата купонного доходу та погашення ОВДП гарантовано урядом України; привабливі умови оподаткування (отриманих доходів за ОВДП) для фізичних осіб [43].

За допомогою проведеного аналізу інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» можна виділити проблеми, які негативно впливають на його інвестиційну діяльність.

Так, проблемами розвитку банківської інвестиційної діяльності є:

- низька частка цінних паперів у загальних активах банку;

- низький рівень капіталізації банків і ринку цінних паперів;

- загрозливий рівень інвестиційних ризиків;

- наявність територіальної диспропорційності у розвитку банківського інвестування;

- розбалансованість активів і пасивів за строками й за валютою.

У зв'язку з недостатнім законодавчим регулюванням діяльності фінансового сектору держави банківські установи (у тому числі АТ «ПУМБ») проводячи значний обсяг інвестиційних операцій, дуже обережно ставляться до формування інвестиційної політики та зважаючи на рівень ризиків ретельно створюють свій інвестиційний портфель.

Одним з основних завдань в процесі формування портфеля цінних паперів АТ «ПУМБ» це аналіз співвідношення таких основних характеристик цінного паперу як доходність та рівень ризику.

При формуванні та реалізації політики управління інвестиційними ризиками банк повинен враховувати такі заходи:

- вибір і використання відповідних методів оцінки вірогідності виникнення тої чи іншої ризикової ситуації;
- визначення розміру можливих втрат від настання ризикової ситуації;
- вибір засобів усунення негативних наслідків можливих втрат;
- оцінювання повноти та достовірності інформації, необхідної для визначення рівня ризику;
- аналіз чинників, що впливають на інвестиційний ризик [48].

Низький рівень довіри населення до банків, одна з основних проблем інвестиційної діяльності банків. В Україні протягом останніх років спостерігається тенденція до зменшення кількості банків, тобто з ринку банківських послуг виводяться неплатоспроможні банки. Все це призвело до того, що населення та суб'єкти господарювання втратили частину своїх грошових вкладів. Якщо говорити про надійність АТ «ПУМБ», то він знаходиться за рейтингом стійкості банків за 2 квартал 2023 року на 6 місці, тобто він входить в 10 надійних банків України.

Ще одна з не менш важливих проблем інвестиційної діяльності банку, пов'язана з економічними проблемами на макроекономічному рівні. Непрозорість бізнесу, недостатність власного капіталу, низька якість опрацювання бізнес-планів, все це ризики, які існують при кредитуванні реального сектору економіки [49].

Недосконалість нормативно-правової бази здійснення та регулювання банківської діяльності, наступна проблема з якою стикаються банки при здійсненні інвестиційної діяльності. Івченко К.А., зазначає, що до основних недоліків законодавчої бази України варто віднести:

- правове регулювання здійснюється за допомогою значної кількості нормативно-правових актів;
- нормативна база часто змінюється і доповнюється, що в свою чергу ускладнює процес регулювання банківської діяльності;

- між чинними та спеціальними нормативними актами існує значна кількість протиріч, що тягне за собою неправильне застосування норм;
- відсутність єдиного нормативно-правового акту з банківської діяльності;
- попри наявність значної кількості нормативних актів, кількість спеціальних законів є недостатньою [50].

Отже, можемо зробити висновок, що здійснення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» стримується чинниками, як мікро- так і макроекономічного рівня. Тобто Першому Українському Міжнародному Банку (ПУМБ) важливим є вирішення проблем з низькою часткою цінних паперів у загальних активах, за рахунок проведення цільових заходів з метою уникнення інвестиційних ризиків. Також з метою ефективності здійснення інвестиційної діяльності банку можна запропонувати розширити власну клієнтську базу, збільшити обсяг операцій на фондовому ринку на доручення клієнтів, збільшити комісійні доходи.

Висновки до розділу 2.

Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ) – український універсальний банк із приватним капіталом, заснований у грудні 1991 року, з головним офісом у Києві. Він входить до десятки найбільших банків України. Діяльність банку зосереджена на комерційних, роздрібних та інвестиційно-банківських операціях.

Проведений аналіз фінансового стану показав, що активи АТ «ПУМБ» в період з 2018 по 2022 рік мають тенденцію до збільшення. В частині зобов'язань найбільш вагомим показником є кошти клієнтів, що зросли на 50519,74 млн. грн. в 2022 році. Похідні фінансові зобов'язання мають тенденцію до зниження, а інші зобов'язання навпроти збільшились у порівнянні з 2018 роком. В частині капіталу АТ «ПУМБ» так само є позитивні тенденції, а саме збільшення акціонерного, резервного капіталу та

нерозподіленого прибутку у 2022 році. Аналіз активів та пасивів, показав, що АТ «ПУМБ» має позитивні тенденції за всіма фінансовими показниками. За розрахунками аналізу головних показників прибутковості банку дають можливість стверджувати про те, що банк до 2022 року є ефективним і покриває власні витрат за рахунок власних доходів.

Аналіз інвестиційної діяльності засвідчив, що АТ «ПУМБ» має перспективи до розвитку у напрямку інвестиції. Інвестиційна діяльність має гальмування різними чинниками, як мікро- так і макроекономічного рівня. Виявлено, що інвестиційна діяльність АТ «ПУМБ» крім інвестування в цінні папери ще має не менш важливий напрямок, вкладання інвестицій у власний розвиток.

3. ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АТ КБ «ПУМБ»

3.1. Напрями покращення інвестиційної діяльності банків України

Зважаючи на воєнний стан, економічні та соціальні наслідки повномасштабного вторгнення росії на територію нашої держави, банки залишаються домінуючою ланкою фінансової системи країни, яка насичує економіку грошовими ресурсами. Визначення пріоритетних напрямів інвестування дозволить підвищити рівень ефективності кредитно-інвестиційної діяльності банківських установ України.

З одного боку, в процесі планування та моделювання інвестиційної діяльності відбувається виявлення оптимальних шляхів капіталовкладень, а з іншого у створенні сприятливого інвестиційного клімату та регулювання банківського сектору відіграє держава.

У процесі залучення іноземного капіталу держава відіграє важливу роль. Іноземні інвестори у теперішній час здійснюють інвестиції в українську економіку через два канали:

- інвестиційні фонди, які представлені на українському ринку;

- професійних учасників фондового ринку України (в тому числі банків), які торгують цінними паперами, що є об'єктом інтересів іноземних інвесторів [51].

Другий канал іноземних інвестицій використовується частіше, оскільки професійні учасники фондового ринку України функціонують краще на вітчизняному фондовому ринку. Таким чином, з боку держави, для підвищення інвестиційної діяльності банків, необхідно вжити низку заходів, спрямованих на підвищення доходності та зниження ризикованості інвестиційної діяльності, а саме:

- зменшення оподаткування прибутку банків, отриманого від довгострокових операцій з інвестиційного кредитування пріоритетних напрямів терміном понад 5 років і довгострокових фінансових інвестицій;
- податкове заохочення банків, які кредитують пріоритетні інвестиційні напрями за пільговою ставкою;
- часткове формування резервів для відшкодування можливих втрат за активними операціями, насамперед інвестиційними кредитами на пріоритетні цілі та вкладання в акції підприємств реального сектора економіки;
- надання державних гарантій банкам за інвестиціями, спрямованими у пріоритетні галузі економіки та проекти;
- організація державного страхування інвестиційних вкладень банків, спрямованих підприємствам, діяльність яких пов'язана зі значними ризиками [52].

Стимулювання інвестиційної діяльності банків є не менш важливим напрямом регулятивної діяльності держави. Важливими державними елементами стимулювання інвестиційної діяльності може бути надання підтримки в залученні іноземних інвесторів та створення позитивного іміджу фінансового сектора. Головними функціями держави у банківській сфері мають бути пруденційний нагляд і мінімізація ризиків діяльності на інвестиційному ринку.

Наразі в банківському секторі України є гостра потреба стосовно регулювання інвестиційної діяльності банків та вдосконалення методів їх контролю. Для досягнення підвищення інвестиційної діяльності необхідно поєднання пруденційного нагляду та контролю з боку регулятора та внутрішньобанківської системи оцінки інвестиційної діяльності на ринку.

Ефективність інвестиційної діяльності банків, крім впливу держави, залежить від створення в банківських установах стратегії інвестиційної діяльності, з метою оптимізації та стабілізації їх діяльності, що спричинить позитивний вплив на економіку держави та загалом на її привабливість для іноземного інвестора.

Як вважають більшість науковців, стратегія інвестиційної діяльності банку являє собою цілісний взаємопов'язаний структурований комплекс (система) послідовних дій (виважених управлінських рішень) в умовах ресурсних обмежень, який спрямований на формування довгострокової ефективної інвестиційної діяльності банку, зміцнення конкурентної позиції банку на інвестиційному ринку з урахуванням зміни його кон'юнктури [45].

Інвестиційна стратегія банківської установи повинна:

- Включати в себе заходи як на короткострокову та к і на довгострокову перспективу;
- Вирішувати проблеми, що існують в частині інвестиційної діяльності банку;
- Мати чітко сформульовану мету;
- Бути комплексною, враховувати всі зовнішні і внутрішні чинники діяльності;

На наступних принципах засноване формування та функціонування інвестиційної стратегії банківських установ:

- ✓ принцип адаптації враховує певний резерв на впровадження стратегічного управління інвестиційної діяльності банку в загальну систему менеджменту банку;

✓ принцип системності припускає, що при розробці інвестиційної стратегії банк розглядається як певна система, повністю відкрита для активної взаємодії із зовнішнім інвестиційним середовищем. Відкритість банку як соціально-економічної системи та його здатність до самоорганізації дозволяють забезпечувати якісно новий рівень формування його інвестиційної стратегії;

✓ принцип цільової спрямованості передбачає формування та реалізацію стратегії здійснення ефективної інвестиційної діяльності банку, орієнтоване на існуючий фінансово-економічний стан, на соціально-економічні завдання і потреби інвестиційного ринку в певний період часу;

✓ принцип інтегрованості означає, що інвестиційна стратегія банку повинна органічно інтегруватися в загальну систему управління банком, виступаючи однією з основних і функціональних підсистем, яка забезпечує реалізацію як стратегічних, так і тактичних завдань;

✓ принцип варіативності передбачає розробку менеджерами інвестиційного відділу окремих управлінських рішень в сфері формування інвестиційних ресурсів банку відповідно до системи критеріїв впливу на інвестиційну стратегію;

✓ принцип комплексності передбачає те, що процес стратегічного управління інвестиційною діяльністю банку являє собою складний організаційно-управлінський комплекс;

✓ принцип обґрунтованості передбачає врахування всіх лімітів фінансових ресурсах банку, на основі раціональних норм і нормативів, на використанні прогресивних методів їх розробки;

✓ принцип динамічності передбачає своєчасну і чітку реакцію менеджерів інвестиційного відділу банку на заміну параметрів інвестиційної діяльності у зовнішній і внутрішньому середовищі банку;

✓ принцип субоптимальності припускає, що витрати на планування (бюджетування) стратегічного управління інвестиційної діяльності банку повинні раціонально співвідноситися з отриманими результатами;

✓ принцип узгодженості виникає в необхідності узгодження різнорівневих інтересів і цілей при реалізації головних завдань реалізації інвестиційної діяльності банку [45].

Банки використовують два основних напрями для здійснення розробки найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності. Одних з яких охоплює розробку напрямів інвестиційної діяльності, інший – розробку формування інвестиційних ресурсів.

В інвестиційній діяльності банків прийняття стратегічних рішень має бути ефективно вбудовано в основні функції управління:

- планування і прогнозування – розробка інвестиційної стратегії; визначення об'ємів надходжень і витрат від здійснення інвестицій; планування інвестиційної діяльності банку; вибір інвестиційної політики; формування інвестиційного портфелю;

- оцінка і аналіз – виявлення альтернативних варіантів вкладення капіталу; облік та аналіз факторів, які впливають на інвестиційну діяльність банку; оперативний моніторинг стану інвестиційного ринку; оцінка диверсифікації інвестиційного портфелю; оцінка і ранжування інвестиційних ризиків; аналіз реалістичності прогнозів;

- контроль – прибутковості і ліквідності інвестиційних інструментів; моніторинг інвестиційного портфелю банку; порівняння планових і фактичних показників для визначення ступеню досягнення цілі; встановлення допустимих меж відхилення рівня ризику,

- регулювання – заходи щодо подолання негативних показників; збільшення диверсифікації інвестиційних ризиків або використання інших методів управління ризиками [45].

Для покращення ефективності інвестиційної діяльності, керівництво банків приймає альтернативні та інноваційні стратегічні рішення. До основних таких рішень можна віднести:

- страхування – заздалегідь заплановане зовнішнє резервування ресурсів, спрямованих на компенсацію збитків від майбутніх можливих втрат, які

виникли в результаті реалізації певних ризиків інвестиційного проекту. До переваг страхування можна віднести те, що такі заходи не потребують додаткових витрат часу, але є і недоліки в тому, що будуть понесені додаткові фінансові витрати на сплату страхових внесків.

- Диверсифікація - обмеження впливу факторів ризику за рахунок уникнення надмірної концентрації за одним портфелем шляхом пошуку та поєднання портфелів, які за однакових умов приводять до різних не обов'язково прямо протилежних результатів. Диверсифікація є методом пом'якшення ризику, який застосовується як щодо активних, так і пасивних операцій. Недоліком такого рішення є те, що процедура доволі трудомістка, пов'язана з додатковими витратами часу на формування балансу між прибутком і ризиком, а також можливий неправильний вибір об'єктів інвестування. До позитивного можна віднести обмеження ризику, що пов'язаний з володінням одним активом та відсутністю додаткових фінансових витрат.

- Лімітація – з метою зменшення ризику та підвищення ефективності інвестиційної діяльності банку, встановлення граничних максимальних або мінімальних значень внутрішніх показників проекту. З позитивного є обмеження збитків до повного прийняттого рівня та не складний у застосуванні. Із недоліків – обмежує одержання можливих прибутків.

- Хеджування – для компенсації впливу цінових ризиків рівній але протилежній позиції на іншому ринку передбачає відкриття угод на одному ринку. До недоліків відносять – відмову від можливості отримання додаткового прибутку, але є і позитивний фактор – допомагає зафіксувати прибуток на певному рівні.

- Придбання додаткової інформації – запобігання або зменшення дії ризикових факторів, пов'язаних з інвестиційною діяльністю та для розширення ринку інвестування. Зменшення ризику за рахунок зменшення невизначеності відносять до позитивних факторів придбання додаткової

інформації, але недоліком є додаткові фінансові витрати, пов'язані з придбанням інформації [53].

Стратегія інвестиційної діяльності банківських установ, полягає в розширенні можливостей формування інвестиційного портфеля на основі раціонального та ефективного подолання будь-яких обмежень. Забезпечення національної економіки інвестиційними ресурсами за умови збереження реальної вартості власного капіталу банку під впливом інвестиційних ризиків є основною метою стратегічного процесу прийняття рішень в інвестиційній діяльності банку.

Розглянемо, не менш важливий напрям покращення інвестиційної діяльності банків, такий як оптимізація інвестиційного портфеля банківських установ.

Можливість стати банком активним учасником фондового ринку необхідно формування ефективного, надійного та прибуткового інвестиційного портфеля. Для забезпечення оптимізації інвестиційного портфеля перед банківськими установами визначають конкретні цілі. До таких цілей необхідно віднести:

- залучення більшої кількості інвесторів, а й відповідно грошових ресурсів для подальшого інвестування у фінансові інструменти;
- вибір інструментів для майбутнього інвестування, враховуючи ризик та дохідність;
- оцінка ймовірного приросту інвестицій в залежності від типу портфеля інвестицій;
- визначення особливостей та прийомів мінімізації рівня інвестиційних ризиків;
- аналіз рівня ліквідності інвестиційного портфеля, а відповідно його подальшої структури;
- встановлення параметрів можливого падіння курсу на різні цінні папери [54].

Серед основних напрямів оптимізації інвестиційного портфеля, можна виділити наступні:

1) повна або часткова реструктуризація портфеля, які включають акції лише певних галузей та включення до портфелю акцій компаній з ефективною фінансово-господарською діяльністю;

2) збільшення в портфелі цінних паперів частку облігацій внутрішньої державної позики, а також збільшити облігації підприємств, боргових зобов'язань інших держав, що мають сталий рівень прибутку.

З метою зниження негативних факторів, важливим є вибір диверсифікації інвестиційного портфеля банків, тому доцільно:

- виключити неринкові акції;
- акції підприємств у яких не йде приріст капіталізації;
- цінні папери підприємств які втрачають ліквідність або спостерігається падіння курсових вартостей;
- підприємства в яких відсутня дивідендна позиція;
- цінні папери які не приносять доходу;
- цінні папери, які втрачають ринкові позиції [55].

В залежності від основних типів інвестиційної політики розглядаються різні типи портфелів. Тип портфеля – це характеристика портфеля, яка ґрунтується на оцінці співвідношенні ризику і прибутковості. Існують два виду інвестиційних портфелів для банківських установ - портфель доходності та портфель зростання.

Метою інвестиційного портфеля зростання є максимізація темпів приростку інвестованого капіталу в майбутній довгостроковій перспективі. Його ціль на переважний приріст курсової вартості цінних паперів, що включені до складу портфеля.

Основна ціль портфелю доходу є збір цінних паперів які у майбутньому забезпечать максимальний дохід. Він орієнтований на постійне отримання прибутку за рахунок процентів або дивідендів.

При формуванні інвестиційного портфеля основними завданнями є:

- максимальне уникнення або зниження рівня впливу ризиків в процесі інвестування;
- досягнення максимального рівня ліквідності банківських активів;
- досягнення високого рівня доходності і надійності вкладень у цінні папери.

Основними показниками в структурі інвестиційного портфеля є інвестиції у цінні папери та банківські інвестиції. Класифікація банківських інвестицій в цінні папери в Україні представлена наступним чином:

- портфель цінних паперів на продаж (цінні папери, що входять у частину інвестиційного портфеля банку, придбані банком на короткий термін для продажу у зв'язку із зміною відсоткових ставок, потреб ліквідності, наявності альтернативних інвестицій);
- торговий портфель цінних паперів (цінні папери яку входять до складу частини інвестиційного портфеля, що були придбані для перепродажу з метою отримання прибутку внаслідок короткострокових коливань ринкової ціни);
- інвестиції в асоційовані та дочірні компанії (їх слід розглядати залежно від взаємовідносин та ступеня контролю інвестора за оперативною та фінансовою діяльністю компанії, в яку були здійснені інвестиції);
- інвестиції в цінні папери, які отримуються для погашення (включає в себе придбані банком боргові цінні папери з фіксованими платіжками та з фіксованим строком погашення) [56].

Професійна діяльність на фондовому ринку – діяльність з торгівлі цінними паперами провадиться торговцями цінними паперами – господарськими товариствами, для яких операції з цінними паперами є виключним видом діяльності, а також банками. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає:

• **дилерську діяльність** – укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом;

• **брокерську діяльність** – укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи.

• **андеррайтинг** – укладення торговцем цінними паперами договорів щодо відчуження цінних паперів та/або здійснення дій чи надання послуг, пов'язаних з таким відчуженням, у процесі емісії цих цінних паперів за дорученням, від імені та за рахунок емітента на підставі відповідного договору з емітентом.

• **діяльність з управління цінними паперами** – діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери, а також отриманими в процесі цього управління цінними паперами та грошовими коштами, які належать на праві власності установнику управління, в його інтересах або в інтересах визначених ним третіх осіб.

Забезпечити прибутковість банкам також здатна депозитарна діяльність - діяльність професійних учасників депозитарної системи України та Національного банку України щодо надання послуг із зберігання та обліку цінних паперів, обліку і обслуговування набуття, припинення та переходу прав на цінні папери і прав за цінними паперами та обмежень прав на цінні папери на рахунках у цінних паперах депозитарних установ, емітентів, депозитаріїв-кореспондентів, осіб, які провадять клірингову діяльність [57].

Інвестиційна діяльність банківських установ пов'язана з прямими банківськими інвестиціями, можна класифікувати наступним чином:

– інвестиції у інші види діяльності;

- інвестиції у власну діяльність;
 - інвестиційне проектування;
 - довгострокове кредитування під заставу цінних паперів;
 - портфельне управління фінансовими активами, продаж та купівля;
 - стабілізація прибутків банку;
 - забезпечення географічної диверсифікації ;
 - підтримка ліквідності;
 - підтримка ринкової вартості (за необхідності і гарної динаміки ринку);
 - страхування та перестраховування від втрат (зниження відсотка);
 - можливість змінювати склад портфеля (за бажанням);
 - покращення фінансових показників банківського балансу завдяки якості цінних паперів.
- цінних паперів на вторинному ринку.

Ефективний і прибутковий інвестиційний портфель банківської установи – це загальна структура цінних паперів, які знаходяться у розпорядженні банку та його клієнтів. Збереження коштів та їх збільшення, шляхом отримання інвестиційного прибутку є основною метою ефективного управління інвестиційним портфелем банку.

При формуванні інвестиційного портфеля банку, особливу увагу слід звернути на можливість прояву інвестиційного ризику. Національний Банк трактує ризик – як ймовірність того, що події, як очікувані так і неочікувані можуть мати негативний вплив на капітал і надходження банку. Мінімізація та управління інвестиційними ризиками передбачає їх своєчасну оцінку, аналіз, вивчення ефективного способу зниження ризику [58].

Отже, щоб інвестиційна діяльність банків була найбільш ефективною потрібно враховувати можливі ризики, знайти методи мінімізації ризику та вміти визначати рівень ризику.

3.2. Впровадження заходів щодо удосконалення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ»

За останні роки банківська система України стикнулася з багатьма випробуваннями починаючи з COVID-19 та закінчуючи війною, яка триває і по теперішній час, тому розвиток дистанційних банківських послуг набирає все більше обертів.

Як зазначалось у пункті 2.3 магістерської роботи, одним з не менш важливим напрямом інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» є вкладання інвестицій у власний розвиток. Розглянувши аналіз інвестицій у власний розвиток, можемо спостерігати тенденцію до зниження починаючи з 2019 року.

Враховуючи зовнішні фактори та потреби пропонуємо як одним з напрямів підвищення ефективності інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» вкладання інвестицій у власний розвиток, а саме придбання та встановлення системи депозитарних операцій **CS::Custody**.

CS::Custody – система депозитарних операцій, тобто зберігання та обслуговування банком цінних паперів клієнта. Надання банком таких послуг пов'язано з виконанням ряду операцій, автоматизацію яких забезпечує рішення компанії.

Система **CS::Custody** надає такі переваги:

- система побудована на новітніх промислових технологіях, що обумовлює її високу надійність та відповідність усім сучасним стандартам
- система має зручний та зрозумілий web-інтерфейс, що дозволяє економити час на знайомство з системою, а також в цілому спрощує роботу з нею як для користувачів, так і для адміністраторів
- використання системи усуває необхідність повторного вводу інформації та, як наслідок, імовірність допущення помилок

• в CS::Custody існує система ролей, яка поділяє користувачів на дві групи - операторів та верифікаторів, в результаті чого кожна група має відповідні права доступу та виконує різні операції

Система містить в собі функціональність, необхідну для виконання основних депозитарних операцій та дозволяє вирішувати наступні задачі

- обмін інформацією з депозитаріями верхнього рівня
- виконання адміністративних операцій
- виконання облікових операцій
- виконання інформаційних операцій
- розрахунок та нарахування комісій за депозитарні послуги
- загрузка даних з ПФТС
- формування внутрішньої та зовнішньої звітності

Щодо адміністративних операцій CS::Custody має форму для вводу та подальшого редагування анкети депоненту. При цьому існує можливість встановлення зав'язків даної анкети з контрагентом, який заведений в головній книзі АБС Б2.

В системі реалізовані функції відкриття та закриття рахунків в цінних паперах. При цьому одночасно відкриваються як пасивні рахунки депо, за якими ведеться облік ЦП в розрізі депонентів, так і активні рахунки депо, за якими ведеться облік ЦП в розрізі місця зберігання.

На цей момент система автоматизує облік зарахування та списання цінних паперів клієнтів, тобто ведення рахунків в цінних паперах та відображення операцій з цінними паперами, в результаті яких змінюється кількість цінних паперів на рахунках.

В рамках взаємодії системи з АБС Б2 в балансі банку відображаються депозитарні операції, що проводяться, тобто формуються проводки за позабалансовим рахункам обліку цінних паперів для бухгалтерської звітності.

Окрім здійснення дій з прийняття на обслуговування, зберігання цінних паперів та виконання операцій за дорученням клієнтів, банку необхідно

надавати звіти клієнтам стосовно стану рахунків депо та здійсненим з цінними паперами операціям.

Для вирішення цих задач в системі реалізована можливість формування SWIFT-виписок по рахункам депонентів (за запитом або регулярно), підтверджень про здійснення операцій для клієнтів.

Для роботи з комісіями за здійснення депозитарних операцій використовується підсистема АБС Б2 "Абонплати та Комісії". Вона надає можливість автоматично або напівавтоматично розраховувати та нараховувати комісії, а також формувати документи сплати комісій клієнтами.

В CS::Custody реалізована інтеграція з усіма державними депозитаріями верхнього рівня - Всеукраїнським Депозитарієм Цінних Паперів (ВДЦП), Депозитарієм НБУ (ДНБУ), Національним Депозитарієм України (НДУ).

Рішення інтегровано з системою Derog, що забезпечує виконання наступних дій з ВДЦП:

- синхронізація журналу депонентів
- імпорт довідника емітентів
- імпорт довідника цінних паперів
- імпорт залишків за рахунками цінних паперів
- імпорт архіву меморіальних ордерів, автостворення облікових операцій (зарахування, списання, дематеріалізація) в системі
- ініціювання (подовження) облікових операцій із зарахування та списання цінних паперів

Для взаємодії з Депозитарієм НБУ CS::Custody забезпечує формування файлу імпорту для системи OVDP-online2.

У випадках, коли клієнт є нерезидентом, система забезпечує можливість обміну повідомленнями за допомогою платіжної системи SWIFT, завдяки чому клієнт-нерезидент має можливість формувати доручення для банку в формі SWIFT-повідомлення, а банк, в свою чергу, відправляти клієнту підтвердження про здійснення операцій.

Для цього CS::Custody інтегрована з системою SWIFT-Альянс, що дозволяє виконувати наступні операції:

- прийом та обробка повідомлень (розпоряджень) з системи SWIFT-Альянс
- подовження / ініціювання облікових операцій в Derog на підставі розпоряджень SWIFT
- формування вихідних повідомлень (виписки, підтвердження) в систему SWIFT-Альянс
- формування SWIFT-повідомлення про помилку при обробці розпорядження
- формування SWIFT-повідомлень виконується автоматично по даним ВДЦП (Derog), об'єднаних з даними котирування ПФТС та даними АБС Б2

Для здійснення внутрішньобанківського аналізу депозитарних операцій та формування звітності для комісії по ЦП системою ведуться журнали здійснюваних дій, а саме:

- журнали депонентів
- журнали цінних паперів
- журнали адміністративних операцій (відкриття/закриття рахунків)
- журнали облікових операцій (зарахування/списання цінних паперів)
- журнали розпоряджень

Крім того, є можливість отримання аналітичної інформації про прибутки від депозитарних операцій з підсистеми управлінського обліку ISMA.

В системі ведеться ряд довідників, де зберігається інформація про цінні папери, емітентів та депонентів.

Також функціональність системи дозволяє щоденно завантажувати з ПФТС данні про котирування цінних паперів - мінімальну та максимальну вартість, а також вартість останньої здійсненої угоди. [59].

Таким чином, банк забезпечує базову інвестицію в налаштування, підключення до системи банківських розрахунків програмного комплексу, втім позбавляється додаткових витрат, необхідних на підтримку дієздатності

стаціонарного офісу та залучення додаткових клієнтів. Клієнт же отримує численні переваги у вигляді повного контролю за власним рахунком, мобільності та самостійності користування банківськими послугами та можливості вільно планувати свій час.

Наступним етапом розглянемо розрахунок інвестиційного проекту на протязі 5 наступних років, виходячи з того, що вартість системи CS::Custody складає 2770 тис. грн. витрати на його обслуговування щорічно 180 тис. грн., а сума чистого доходу буде у кожному наступному році щорічно збільшуватися на 5% відносно попереднього року.

Розрахунок чистого доходу і річних витрат АТ «ПУМБ», що очікуються за результатами впровадження інвестиційного проекту (табл. 3.1).

Отже, маємо на кінець 2026-го прогнозного року сума чистого доходу становить 14800 тис. грн., що більше на 2624 тис. грн. в порівнянні з 2022-им роком, а операційні витрати збільшились на 72 тис. грн. і становлять 5350 тис. грн. у 2026-му році.

Таблиця 3.1.

**Чистий дохід і річних витрат АТ «ПУМБ» за результатами
впровадження інвестиційного проекту**

Показники	Роки				
	2022	2023	2024	2025	2026
1. Чистий дохід, тис. грн.	12176	12785	13424	14095	14800
2. Операційні витрати, тис. грн.	5278	5458	5638	5818	5993

Наступним кроком при розрахунку ефективності інвестиційного проекту є виконання проміжних розрахунків амортизації нематеріальних активів, що вводяться за інвестиційним проектом (табл. 3.2)

Таблиця 3.2

Розрахунок амортизації нематеріальних активів АТ «ПУМБ», що вводяться за інвестиційним проектом

Показники	Роки				
	2022	2023	2024	2025	2026
1.Вартість нематеріальних активів, що амортизується (на початок року), тис. грн.	2770	1662	997	598	359
2. Річна сума амортизації за методом прискореного зменшення балансової вартості, тис. грн.	1108	665	399	239	144

Вихідними умовами завдання передбачено проведення розрахунку амортизації, спираючись на метод прискореного зменшення залишкової вартості.

$$A_{\text{річ}} = 3В * 2Н_{\text{ам}}, \quad (3.1)$$

де, 3В – залишкова вартість нематеріальних активів;

$2Н_{\text{ам}}$ – подвійна норма амортизації.

Термін корисного використання об'єктів основних засобів, які вводяться за проектом – 5 років.

При застосуванні даного методу річна норма амортизації дорівнює:

$$Н_{\text{ам}} = 100/t = 100/5$$

Отже, на кінець 2026-го прогнозного року вартість нематеріальних активів АТ «ПУМБ», що впроваджуються інвестиційним проектом складатиме 359 тис. грн., а річна сума амортизації за методом прискореного зменшення залишкової вартості складає 144 тис, грн.

Після проведення усіх додаткових розрахунків розрахуємо ефективність впровадження у АТ «ПУМБ» систему CS::Custody з розрахунком ефективності впродовж 5-ти років (табл. 3.3)

Таблиця 3.3

Розрахунок ефективності інвестиційного проекту АТ «ПУМБ»

Показники, тис. грн	Роки				
	2022	2023	2024	2025	2026
1. Інвестиції в нематеріальні активи	2770	x	x	x	x
2. Чистий дохід	12176	12785	13424	14095	14800
3. Операційні витрати	5278	5458	5638	5818	5993
4. Амортизація	1108	665	399	239	144
6. Усього витрат	6386	6123	6037	6057	6137
7. Прибуток до оподаткування	5790	6662	7387	8038	8663
8. Податок на прибуток	1042	1199	1330	1446	1559
9. Чистий прибуток	4748	5463	6057	6592	7104
10. Річний готівковий потік	5856	6128	6456	6831	7248
11. Дисконтований чистий річний готівковий потік	5229	4885	4595	4341	4113
12. Чиста теперішня вартість проекту (кумулятивний дисконтований чистий готівковий потік станом на кінець року)	2459	7344	11939	16280	20393
13. Термін окупності інвестицій	1,1				

Проаналізувавши дані таблиці можемо сказати, що прибуток до оподаткування АТ «ПУМБ» на кінець 2026-го року становить 8663 тис. грн., що у порівнянні з 2022 роком збільшився на 2873 тис. грн. Чистий прибуток на кінець прогнозного 2026-го року матиме значення в розмірі 7104 тис. грн. Річний готівковий потік вираховується як сума чистого прибутку та амортизації. На кінець 2026-го року чистий готівковий потік підприємства буде 4248 тис. грн. Чиста теперішня вартість проекту (NPV – net present value) - характеризує підсумовану за розрахунковий період (кумулятивну) вартість дисконтованих річних готівкових потоків пов'язаних з

інвестуванням і експлуатацією відповідного проекту. Інвестиційний проект вважається ефективним і прийнятним для реалізації, якщо показник чистої теперішньої вартості за обраний 5-річний розрахунковий період має додатне значення.

Виходячи з даних розрахунків ми маємо додатне значення показника чистої теперішньої вартості за 5-річний розрахунковий період. Отже, інвестиційний проект є ефективним і прийнятним для реалізації. Термін окупності інвестицій складає 1,1 років.

Термін окупності інвестицій показує, в який момент доходи від вкладення перевищать саму суму вкладення і проект почне приносити чистий прибуток. Значення цього показника важливо для банку, оскільки дає йому можливість оцінити ризиковість проекту та час, протягом якого він не зможе користуватися вкладеним ресурсом.

Наступним етапом роботи проаналізуємо вплив результатів впровадження інвестиційного проекту на фінансові показники підприємства.

Для оцінки зазначених показників в цілому по АТ «ПУМБ» необхідно урахувати як результати впровадження інвестиційного проекту так і значення відповідних показників, які банк планує отримувати в межах діяльності, яка здійснювалась у базовому періоді до початку впровадження проекту і продовжує здійснюватися протягом розрахункового періоду після впровадження проекту (табл. 3.4. та рис. 3.1, 3.2)

Таблиця 3.4

**Прогнозний розрахунок окремих показників АТ «ПУМБ» з
урахуванням результатів та не враховуючі результати впровадження
інвестиційного проекту**

Показники, тис. грн.	Роки			Зміна 2022/2024
	2022	2023	2024	
В межах інвестиційного проекту				
1. Чистий дохід	12176	12785	13424	1248
2. Операційні	5278	5458	5638	360

витрати				
3. Чистий прибуток	4748	5463	6057	1309
Не враховуючі інвестиційний проект				
1. Чистий дохід	12176	12541	12917	741
2. Операційні витрати	5278	5436	5599	321
3. Чистий прибуток	4748	4890	5036	289

Виходячи з даних таблиці можна зробити висновки, що впровадження інвестиційного проекту в банк АТ «ПУМБ» збільшить показник чистого прибутку 1248 тис. грн. у 2024 році і буде дорівнювати 13424 тис. грн. на відміну від аналогічного показника без урахування інвестиційного проекту, який збільшиться тільки на 741 тис. грн. та буде дорівнювати 12917 тис. грн.

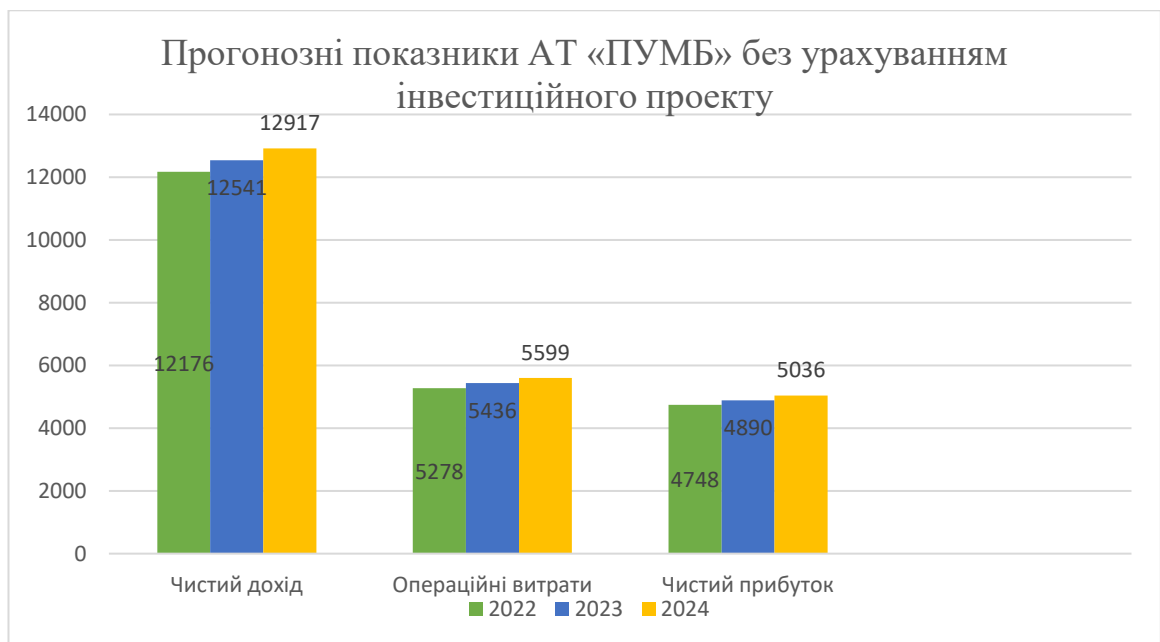

Рис. 3.1. Прогнозні показники АТ «ПУМБ» без урахуванням інвестиційного проекту за 2022 -2024 роки.

Показник операційних витрат має не дуже велику різницю від впровадження інвестиційного проекту від зростає на 360 тис. грн. та у 2024 році буде на рівні 5638 тис. грн. У розрахунках показника операційних витрат не враховуючи інвестиційний проект зміна на рівні 321 тис. грн., що показує на невеликий вплив інвестиційного проекту на операційні витрати.

Рис. 3.2. Прогонозні показники АТ «ПУМБ» з урахуванням інвестиційного проекту за 2022 -2024 роки.

Дуже велику різницю має показник чистого прибутку у 2024 році він зріс на 1309 тис. грн. за рахунок інвестиційного проекту і дорівнює 6057 тис. грн. При не впровадженні проекту цей показник збільшиться лише на 289 тис. грн. та буде на рівні 5036 тис. грн. у 2024 прогнозованому році.

Можемо сказати, що після проведених розрахунків та аналізу основних показників діяльності АТ «ПУМБ» запропонований інвестиційний проект вкладання інвестицій у власний розвиток, а саме придбання та встановлення системи депозитарних операцій **CS::Custody**, ефективний для банку та прийнятний для реалізації у майбутньому.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів для інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ»

Впровадження система депозитарних операцій у АТ «ПУМБ» вплине не тільки на інвестиційну діяльність банку, а і на його основні економічні показники діяльності. Зі збільшенням чистого доходу відбувається і

збільшення кредиторської та дебіторської заборгованості. Зміна всіх цих показників знайде відображення в балансі підприємства.

Провівши аналіз фінансової діяльності банку у другому розділі магістерської роботи, можемо зробити висновок, що для проектних розрахунків активи та зобов'язання банку з кожним роком збільшуються приблизно на 5% від чистого доходу та операційних витрат відповідно.

Проведемо розрахунок зміни активів та зобов'язань банку АТ «ПУМБ» (табл. 3.5).

Отже, так як чистий дохід в межах інвестиційного проекту в кінці 2026 року становить 14800 тис. грн., збільшується приріст чистого доходу відносно попереднього року, спостерігається збільшення активів банку та його зобов'язань відносно базового року. Так як, при збільшенні витрат банк збільшує свої доходи, то він отримує сталі прибутки. За звичайної діяльності банк також буде збільшувати кредиторську заборгованість, але незважаючи на це її сума є незначною, що не заважає банку ефективно працювати.

Розрахунок руху грошових коштів протягом розрахункового періоду проводиться, спираючись на непрямий метод формування звітності про рух грошових коштів. При цьому до складу грошових надходжень включаються: чистий прибуток, амортизація, коректування на збільшення активів банку. До складу грошових видатків включаються: коректування на суму збільшення зобов'язань, видатки на придбання нематеріальних активів.

Таблиця 3.5

**Зміни активів та зобов'язань банку АТ «ПУМБ» відносно
попереднього року**

Показники	2022 рік (базовий рік)	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік

1. Чистий дохід в межах реалізації інвестиційного проекту, тис. грн.	12176	12785	13424	14095	14800
2. Приріст чистого доходу відносно попереднього року, тис. грн.	+12176	+609	+639	+671	+705
3. Збільшення активів банку відносно попереднього року, тис. грн.	50,7	2,5	2,7	2,8	2,9
4. Операційні витрати, тис. грн.	5278	5458	5638	5818	5993
5. Приріст витрат відносно попереднього року, тис. грн.	+5278	+180	+180	+180	+175
6. Збільшення зобов'язань банку відносно попереднього року, тис. грн.	22	0,75	0,75	0,75	0,73

Чистий рух коштів по підприємству визначається як алгебраїчна сума надходжень і видатків (табл. 3.6).

На основі проведених розрахунків було проведено рахунок чистого руху коштів по банку АТ «ПУМБ», що в результаті показало збільшення різниці між доходами та видатками, що говорить про те, що реалізація даного інвестиційного проекту є ефективною.

Таблиця 3.6

Відомість про рух грошових коштів за роками з урахуванням результатів впровадження інвестиційного проекту

Показники, тис. грн.	2022 рік (базовий рік)	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
1. Надходження:					
1.1. чистий прибуток	4748	5463	6057	6592	7104
1.2. амортизація	1108	665	399	239	144
1.3. коректування на суму збільшення активів банку	50,7	2,5	2,7	2,8	2,9
2. Видатки:					
2.2. коректування на суму збільшення зобов'язань банку	- 22	- 0,75	- 0,75	- 0,75	- 0,73
2.3. придбання основних засобів	- 2770	0	0	0	0
3. Чистий рух коштів по підприємству	3137	6122	6458	6833	7250

Власний капітал банку збільшується на суму отриманого чистого прибутку, а на суму зобов'язань банку впливають зміни кредиторської заборгованості.

Балансова вартість власного капіталу і зобов'язань станом на кінець кожного року визначається додаванням зазначених змін до вартості відповідного елемента пасиву балансу станом на кінець попереднього року.

Розрахунок зміни власного капіталу та зобов'язань АТ «ПУМБ» розглянемо в табл. 3.7.

Отже, чистий прибуток за даним інвестиційним проектом збільшується впродовж всіх років реалізації і на 2026-й рік становить 7104 тис. грн. Власний капітал банку впродовж всього періоду реалізації інвестиційного проекту поповнюється на суму додатково вкладених коштів.

Таблиця 3.7

Розрахунок власного капіталу і зобов'язань банку АТ «ПУМБ»

Показники	Базовий рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
-----------	-------------	----------	----------	----------	----------	----------

Чистий прибуток, тис. грн.	4748	4748	5463	6057	6592	7104
Власний капітал станом на кінець року, тис. грн.	11696	16444	21907	27964	34556	41660
Збільшення активів банку, тис. грн.	x	2,2	2,5	2,7	2,8	2,9
Поточні активи банку станом на кінець року, тис. грн.	111974	111976	111979	111981	111984	111987
Збільшення (зменшення) зобов'язань банку, тис. грн.	x	22	0,75	0,75	0,75	0,73
Зобов'язання і забезпечення станом на кінець року, тис. грн.	100277	100299	100300	100301	100302	100303

Активи банку щороку збільшується на суму приросту кредиторської заборгованості. Зобов'язання банку упродовж усього періоду, що аналізується, також мають невелику тенденцію до збільшення, за рахунок фінансових і нефінансових зобов'язань.

Для проведення аналізу ефективності впровадження інвестиційного проекту, доцільно розглянути основні показники оцінки фінансового стану банку та його зміни у порівнянні з базовим періодом. А саме, належить визначити і оцінити характер змін основних коефіцієнтних показників, які характеризують фінансовий стан підприємства (фінансову автономію, платоспроможність, ділову активність, рентабельність) (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Аналітичні показники оцінки фінансового стану підприємства АТ
«ПУМБ»**

Основні аналітичні коефіцієнтні показники	Базовий період	На кінець кожного року розрахункового періоду після впровадження проекту				
		2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
1. Коефіцієнт фінансової автономії	0,49	0,46	0,57	0,67	0,72	0,75
2. Коефіцієнт фінансової незалежності	0,97	0,87	0,91	0,95	1,00	1,06
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	1,62	1,70	1,79	1,88	1,97	2,07
4. Коефіцієнт швидкої (термінової) ліквідності	1,12	1,18	1,23	1,30	1,36	1,43
5. Коефіцієнт забезпечення власними коштами оборотних активів	0,15	0,16	0,16	0,17	0,18	0,19
6. Коефіцієнт оборотності сукупних активів	0,06	0,11	0,31	0,55	0,66	0,73
7. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,94	1,98	2,01	2,06	2,10	2,15
8. Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу (за чистим прибутком)	0,04	0,05	0,07	0,09	0,10	0,11
9. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу (за чистим прибутком)	0,40	0,48	0,52	0,57	0,61	0,65

Узагальнення проектних основних показників, які характеризують фінансову діяльність АТ «ПУМБ» після впровадження інвестиційного проекту можна побачити на рис. 3.3.

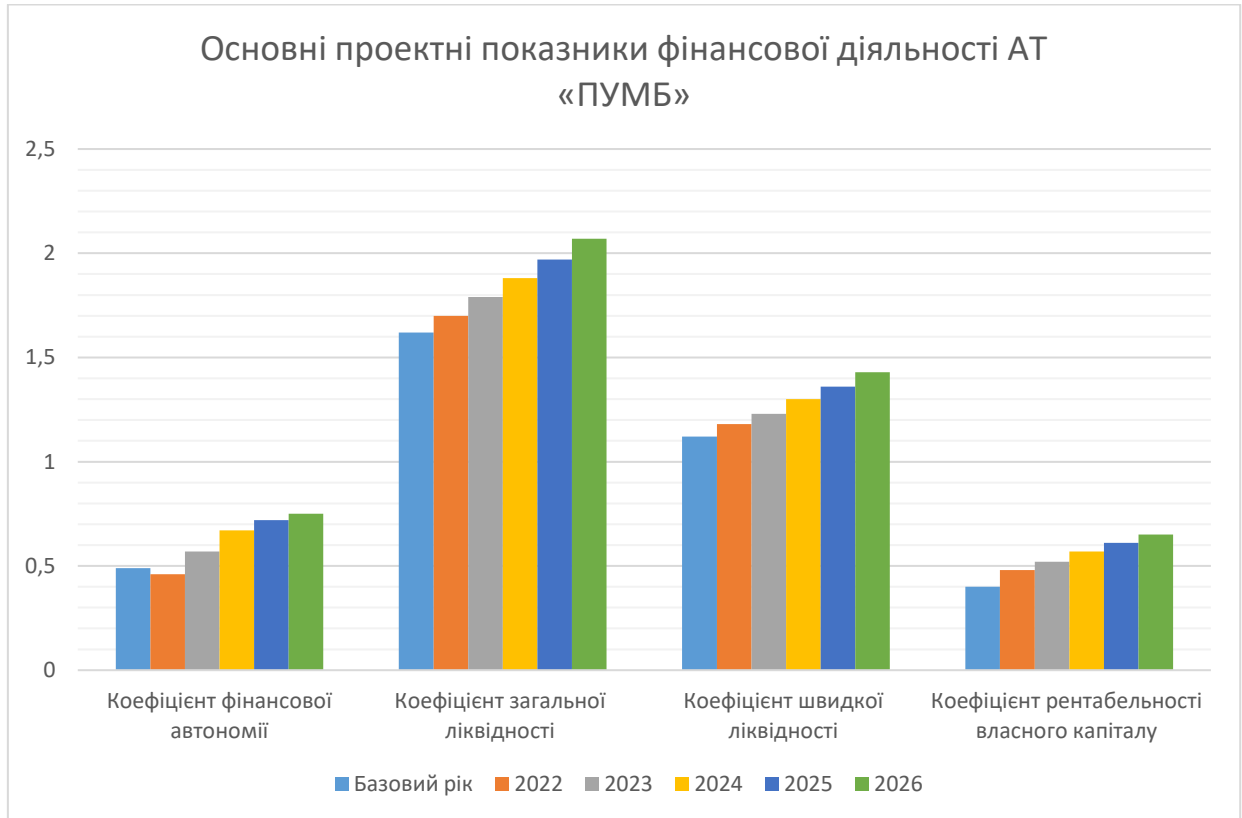

Рис. 3.3. Основні проектні показники фінансової діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження інвестиційного проекту

Проаналізувавши проектні показники фінансової діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження проекту впровадження системи депозитарних операцій CS::Custody можна зробити висновки, що загалом всі показники мають позитивну тенденцію. Коефіцієнт фінансової автономії у порівнянні з базовим роком збільшився на 0,26 пунктів, що свідчить про банк з кожним роком всі більше фінансується за рахунок власних коштів у порівнянні з загальним капіталом. Коефіцієнт фінансової незалежності показує фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування банку, враховуючи, що оптимальне значення цього коефіцієнта 0,5, то можна сказати, що АТ «ПУМБ» після впровадження заходів достатньо збільшить свою незалежність, так як показник буде дорівнювати 1,06. Коефіцієнт загальної ліквідності, який зростає протягом прогнозного періоду свідчить про те, що банк має можливість погашати свої поточні зобов'язання. Так само

коефіцієнт швидкої ліквідності має позитивну динаміку зростання, можна сказати, що банк здатен погашати свої зобов'язання враховуючі і менш ліквідні активи. Цей показник перевищує нормативне значення та у прогнозованому 2026 році має значення 1,43, що на 0,31 більше базового періоду. Коефіцієнт забезпечення власними коштами оборотних активів дорівнює 0,19 у прогнозованому 2026 році в порівнянні з базовим 2022 роком, коли він був 0,15. Це свідчить про здатність банку фінансувати оборотний капітал за рахунок власних оборотних коштів. Коефіцієнт оборотності сукупних активів та коефіцієнт оборотності оборотних активів збільшуються після впровадження заходів на 0,67 та 0,21 відповідно, що свідчить про ефективність використання активів та оборотних активів банком. Коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу збільшився у прогнозованому періоді на 7%, що говорить про те, що банк ефективно використовує свої активи для одержання прибутку. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу має значення у прогнозованому періоді 0,65, що на 25% більше ніж у базовому році, тобто банк ефективно використовує свій капітал та позитивна динаміка цього показника впливає на рівень котирування акцій на фондових біржах.

Ще одним важливим заходом ефективного здійснення інвестиційної діяльності є аналіз ефективності інвестиційних проектів банку, на який варто звернути увагу, аналізуючи інвестиційну діяльність АТ «ПУМБ».

Для покращення інвестиційної діяльності банку АТ «ПУМБ» необхідно переглянути структуру інвестиційного портфеля корпоративних цінних паперів. Для банку найвигіднішими у сфері інвестування є орієнтація портфеля на цінні папери базових галузей та галузей промисловості, які мають високий результат ефективності своєї діяльності. Також пропонуємо, зосередити увагу при формуванні інвестиційного портфеля на інвестуванні у облігації внутрішньої державної позики та інших зовнішніх боргових зобов'язань.

Отже, наступними кроками для оптимізації інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ», враховуючи проведений аналіз інвестиційної діяльності банку, мають бути:

- Залучення в інвестиційну діяльність банку фізичних осіб. Населення більше інвестує власні кошти у депозити та нерухомість, як показує сучасна практика,. Однак, на сьогодні існує тенденція до зниження облікової ставки НБУ, що в свою чергу впливає на зниження відсоткової ставки по депозитах. Населення тому, насамперед, має бути зацікавленим у пошуку альтернативних напрямів інвестування. Тобто, врахування наявного становища та розробка привабливих інвестиційних програми для фізичних осіб є необхідним завданням для банку.

- Для ефективного здійснення інвестиційної діяльності банку необхідне покращення системи заходів. Насамперед, це стосується внутрішнього аудиту, тобто визначення ефективності контролю та аудит ризик-менеджменту діяльності банку.

- Оперативне надання консультаційних послуг, пов'язаних з інвестуванням. Наразі є обмеженою можливість отримати якісну консультацію пов'язану з інвестуванням, що стримує розвиток інвестиційного портфеля банку. Тому, проведення заходів для залучення клієнтів та розширення клієнтської бази є необхідним завданням для банку.

Вищенаведені заходи допоможуть банку АТ «ПУМБ», у виявленні та усуненні ризиків, пов'язаних зі здійсненням інвестиційної діяльності банків. Також, застосування даних заходів сприятиме покращенню здійснення його інвестиційної діяльності та сприятиме здійсненню якісної оцінки інвестиційного становища банку.

На рис. 3.4. представимо систематизовані рекомендації щодо покращення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ» та очікуваний результат від впровадження цих рекомендацій.

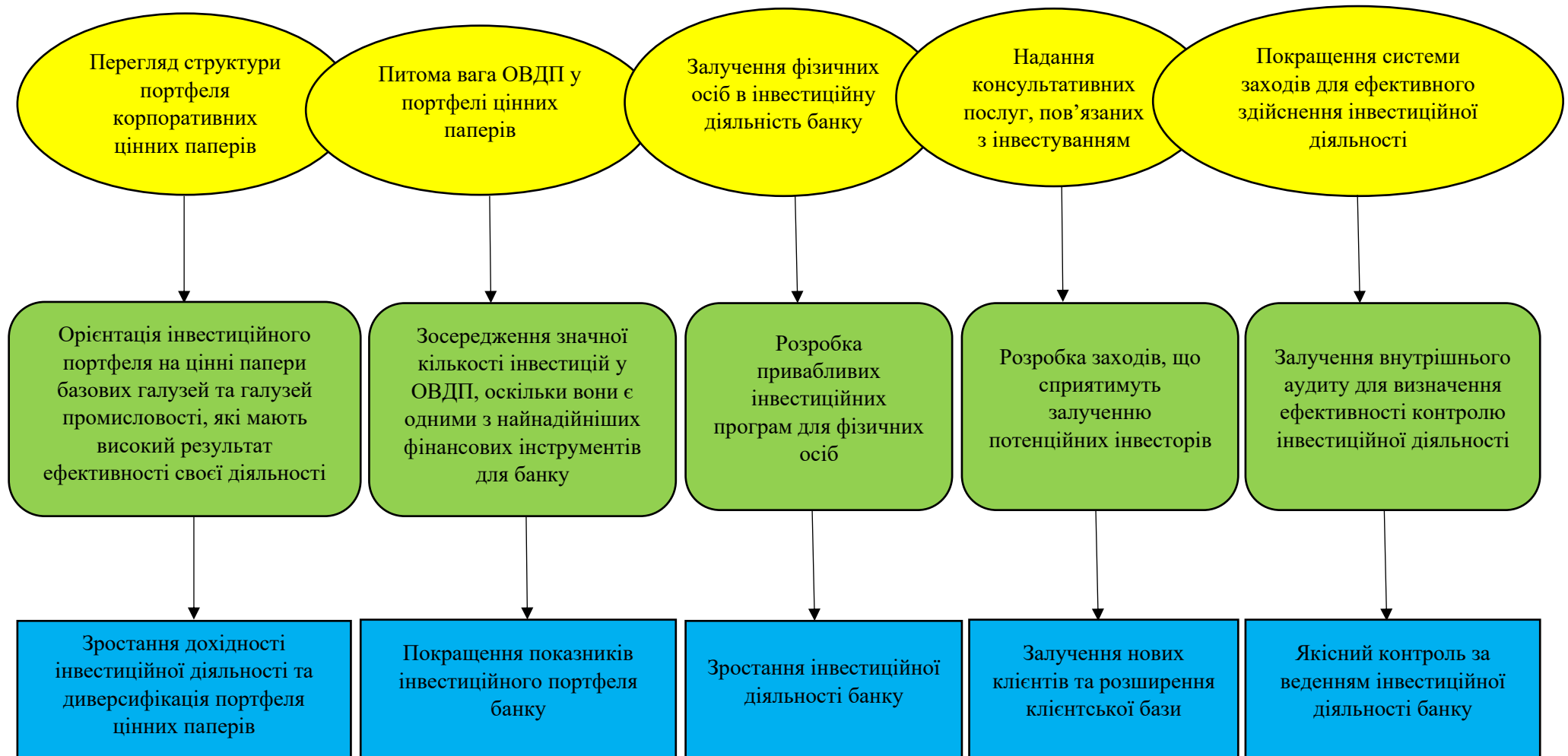

Рис. 3.4. Рекомендації щодо покращення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ»

Проаналізувавши вищенаведені рекомендації щодо покращення інвестиційної діяльності АТ «ПУМБ», можемо сказати, що вони допоможуть розширенню клієнтської бази банку, сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності, а також призведуть до збільшення обсягів операцій з цінними паперами, що в свою чергу, призведе до зростання прибутковості та інвестиційної привабливості банку.

Висновки до розділу 3.

Розглядаючи шляхи поліпшення інвестиційної діяльності банків, виявлено напрями здійснення інвестиційних операцій банками України, серед яких основними є створення в банківських установах стратегії інвестиційної діяльності, з метою оптимізації та стабілізації їх діяльності та оптимізація інвестиційного портфеля банків.

Враховуючи вплив зовнішніх факторів на діяльність банку АТ «ПУМБ» та його потреби запропоновано, як одним з напрямів підвищення ефективності інвестиційної діяльності, вкладання інвестицій у власний розвиток, а саме придбання та встановлення системи депозитарних операцій **CS::Custody**. Розрахунки та аналіз основних показників діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження запропонованого проекту показав збільшення показника чистого прибутку у прогностному 2024 році на відміну від аналогічного показника без урахування інвестиційного проекту.

Впровадження система депозитарних операцій у АТ «ПУМБ» вплине не тільки на інвестиційну діяльність банку, а і на його основні економічні показники діяльності. Після проведення прогностичних розрахунків можна зробити висновок, що загалом всі показники фінансової діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження проекту мають позитивну тенденцію.

Ще одним важливим заходом для покращення інвестиційної діяльності банку АТ «ПУМБ» є орієнтація інвестиційного портфеля на цінні папери базових галузей та галузей промисловості, які мають високий результат ефективності своєї діяльності.

ВИСНОВКИ

У першому розділі магістерської дипломної роботи було розглянуто теоретико-методичні основи інвестиційної банківської діяльності.

Інвестиційна діяльність відіграє важливу роль як для банківської системи, так і для держави в цілому. Банківські інвестиції це вкладання коштів банків в рухоме та нерухоме майно та цінні папери з метою отримання прибутку. Тобто здійснення інвестиційної діяльності забезпечить банку ефективне функціонування та збільшення його доходів.

Проведений аналіз наукової літератури визначив, що на сьогодні існують різноманітні види банківських інвестицій. Але в основному існують дві форми банківських інвестицій – реальні та фінансові. В процесі інвестиційної діяльності банку формується його інвестиційний портфель. Діяльність банку, що пов'язана з інвестуванням коштів в цінні папери, нерухомість та інше на визначений термін - це інвестиційний портфель банку.

Головною метою банку ПУМБ в перспективі на 2024- 2025 рр. залишається посилення ефективності інвестиційної діяльності, збільшення чистого прибутку та підвищення якості кредитно-інвестиційного портфеля. Так, до ключових принципів стійкого розвитку та підтримки інвестиційної діяльності банку ПУМБ як елемента забезпечення стабільного економічного зростання банківської системи України в умовах воєнного часу рекомендовано віднести: системну діяльність; ефективність інвестиційної діяльності; повагу до інтересів інвесторів, клієнтів та стейкхолдерів в цілому; забезпечення гідних та безпечних умов праці; підвищення якості життя в регіонах присутності. Визначено, що у 2020 р. інвестиції банку ПУМБ в модернізацію бізнесу склали понад 404 млн. грн., а соціальні інвестиції в підвищення безпеки праці співробітників і їх розвиток, покращення якості продукції та послуг банку, розвиток бізнес-середовища та підвищення

фінансової грамотності населення, підтримку медичної системи склали понад 93 млн гривень.

У другому розділі надана характеристика Першого Українського Міжнародного Банку. ПУМБ – український універсальний банк із приватним капіталом, заснований у грудні 1991 року, з головним офісом у Києві. Він входить до десятки найбільших банків України. Діяльність банку зосереджена на комерційних, роздрібних та інвестиційно-банківських операціях.

Проведений аналіз фінансового стану показав, що активи АТ «ПУМБ» в період з 2018 по 2022 рік мають тенденцію до збільшення. В частині зобов'язань найбільш вагомим показником є кошти клієнтів, що зросли на 50519,74 млн. грн. в 2022 році. Похідні фінансові зобов'язання мають тенденцію до зниження, а інші зобов'язання навпроти збільшились у порівнянні з 2018 роком. В частині капіталу АТ «ПУМБ» так само є позитивні тенденції, а саме збільшення акціонерного, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку у 2022 році. Аналіз активів та пасивів, показав, що АТ «ПУМБ» має позитивні тенденції за всіма фінансовими показниками. За розрахунками аналізу головних показників прибутковості банку дають можливість стверджувати про те, що банк до 2022 року є ефективним і покриває власні витрат за рахунок власних доходів.

Аналіз інвестиційної діяльності засвідчив, що АТ «ПУМБ» має перспективи до розвитку у напрямку інвестиції. Інвестиційна діяльність має гальмування різними чинниками, як мікро- так і макроекономічного рівня. Проведення цільових заходів з метою уникнення інвестиційних ризиків є одним зі способів вирішення проблем низької частки цінних паперів у загальних активах. Виявлено, що інвестиційна діяльність АТ «ПУМБ» крім інвестування в цінні папери ще має не менш важливий напрямок, вкладання інвестицій у власний розвиток.

У третьому розділі запропоновані шляхи для покращення інвестиційної діяльності банків, в тому числі безпосередньо для АТ «ПУМБ». Розглядаючи

шляхи поліпшення інвестиційної діяльності банків, виявлено напрями здійснення інвестиційних операцій банками України, серед яких основними є створення в банківських установах стратегії інвестиційної діяльності, з метою оптимізації та стабілізації їх діяльності та оптимізація інвестиційного портфеля банків.

Враховуючи вплив зовнішніх факторів на діяльність банку АТ «ПУМБ» та його потреби запропоновано, як одним з напрямів підвищення ефективності інвестиційної діяльності, вкладання інвестицій у власний розвиток, а саме придбання та встановлення системи депозитарних операцій **CS::Custody**. Розрахунки та аналіз основних показників діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження запропонованого проекту показав збільшення показника чистого прибутку у прогностному 2024 році на відміну від аналогічного показника без урахування інвестиційного проекту.

Впровадження система депозитарних операцій у АТ «ПУМБ» вплине не тільки на інвестиційну діяльність банку, а і на його основні економічні показники діяльності. А саме коефіцієнт фінансової автономії у порівнянні з базовим роком збільшився на 0,26 пунктів, що свідчить про банк з кожним роком всі більше фінансується за рахунок власних коштів у порівнянні з загальним капіталом. Коефіцієнт фінансової незалежності показує фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування банку, враховуючи, що оптимальне значення цього коефіцієнта 0,5, то можна сказати, що АТ «ПУМБ» після впровадження заходів достатньо збільшить свою незалежність, так як показник буде дорівнювати 1,06. Коефіцієнт швидкої ліквідності має позитивну динаміку зростання, можна сказати, що банк здатен погашати свої зобов'язання враховуючі і менш ліквідні активи. Цей показник перевищує нормативне значення та у прогностному 2026 році має значення 1,43, що на 0,31 більше базового періоду. Після проведення прогностних розрахунків можна зробити висновок, що загалом всі показники фінансової діяльності АТ «ПУМБ» після впровадження проекту мають позитивну тенденцію.

Ще одним важливим заходом для покращення інвестиційної діяльності банку АТ «ПУМБ» є орієнтація інвестиційного портфеля на цінні папери базових галузей та галузей промисловості, які мають високий результат ефективності своєї діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова О. Ф. Інвестиційні операції банків України з цінними паперами. Економічний простір. 2008. №19. С. 170-180.
2. Мельников А. Е. Теоретичні аспекти банківської інвестиційної діяльності: збірник наукових праць. №2(29). 2011. С. 110-116
3. Macroeconomic Aspects of Investment Activity of Banks / E.Ch. Mammedov // Управління економікою: теорія та практика: Зб. наук. пр. — К: ІЕП НАНУ, 2022. — С. 189-197.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua/>
6. Зайцева І. С. Банки як основні суб'єкти інвестиційної діяльності / І. С. Зайцева, О. В. Коцюба // Бізнес Інформ. - 2013. - № 10. - С. 55-59. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2013_10_10.
7. Нагорна О. В., Василюшен Ю. В. Інвестиційна діяльність як особлива сфера банківської діяльності. Ефективна економіка. 2013. № 7. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2189>.
8. Сидоренко В. А. Теоретичні та організаційні засади формування та реалізації інвестиційної політики банку. Вісник ХДУ Серія Економічні науки. № 37 (2020) Режим доступу: <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/636>

9. Паласевич М. Б. Інвестиційна політика банків: умови та чинники розвитку / М. Б. Паласевич, К. М. Слюсарчик // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.3. – С. 235-239.
10. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блашук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.
11. Закон України «Про інвестиційну діяльність» Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
12. Мельников А. Е. Теоретичні аспекти банківської інвестиційної діяльності / А. Е. Мельников // Наукові праці МАУП. – 2011. – вип. 2(29). – С. 110 – 116.
13. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / А.А. Пересада. – К.: Вид-во "Лібра", 2002. – 472 с.
14. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні / О.Д. Вовчак. – Львів : Видавництво Львівської КА, 2005. – 544 с.
15. Васильєва Т. А. Банківське інвестування на ринку інновацій : монографія. Суми : СумГУ, 2007. 513 с
16. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин. Київ : Знання, 2008. 564 с.
17. Данілов О. Д., Івашина Г. М., Чумаченко О. Г. Інвестування : [навч. посіб.]. Ірпінь, 2001. 377с.
18. Озерчук О. В. Управління інвестиційним портфелем банків в Україні: теоретичні та прикладні аспекти / О. В. Озерчук // Наукові праці НДФІ. - 2019. - Вип. 1. - С. 85-100. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdfi_2019_1_8.
19. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України [електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ від 03.10.2005 №358. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
20. Господарський кодекс України [електронний ресурс]: Кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

21. Лисенок О.В. Оцінка якості портфеля цінних паперів вітчизняних банків. Ефективна економіка № 12, 2012. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2080>

22. Управління інвестиційним портфелем. Методичні рекомендації для самостійної підготовки до практичних занять з дисципліни бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування / О.І. Замковий; М-во освіти і науки України, Нац. техн. унт. – Дніпро: НТУ «ДП», 2019. – 65 с.

23. Fitch підтвердило рейтинги українських держбанків - Фінансовий клуб (finclub.net) <https://finclub.net/ua/news/fitch-pidtvverdylo-reitynhy-ukrainskykh-derzhbankiv-202208230929.html>

24. Долінський Л. Фінансові важелі активізації кредитно-інвестиційної діяльності банківських установ в Україні / Л. Долінський, М. Забаштанський // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2019. - № 3. - С. 321-329.

25. Заяць В. В. Інструменти залучення іноземних інвестицій та фінансування інвестиційних проектів в Україні / В. В. Заяць, П. В. Пузирьова // Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості : матеріали II Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 18 листопада 2021 року. – Т. 2. – Київ : КНУТД, 2021. – С. 106-114.

26. Інформація про ПУМБ, історія банку. Режим доступу: <URL:https://minfin.com.ua/ua/company/pumb/about/>

27. Казак О. О. Управління ризиками інвестиційної діяльності банків України в умовах розвитку інформаційної економіки / О. О. Казак, Д. С. Чистякова. // Ефективна економіка. - 2021. - № 3. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_3_32.

28. Ключові принципи стійкого розвитку (pumb.ua) https://about.pumb.ua/growth/key_principles

29. Кредитний портфель сегмента малого бізнесу ПУМБ досяг 4 млрд грн - банк ПУМБ (pumb.ua) Режим доступу:

<https://about.pumb.ua/presscenter/news/item/6114-kreditnij-portfelj-segmenta-malogo-bznesu-pumb-dos>

30. Кущик А. П. Проблеми активізації банківської інвестиційної діяльності в Україні / А. П. Кущик, Т. М. Галеміна // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2015. - Вип. 12. - С. 206-209.

31. Марченко О. В. Оцінка кредитно-інвестиційної діяльності банку / О. В. Марченко, Ю. М. Золотопуп // Молодий вчений. - 2017. - № 2. - С. 283-287.

32. Огородник В. О. Особливості здійснення банківської інвестиційної діяльності в Україні / В. О. Огородник // Економічний простір. - 2020. - № 156. - С. 202-205.

33. Онищенко Ю. І. Аналіз інвестиційної діяльності банків України / Ю. І. Онищенко, О. І. Генова // Інфраструктура ринку. - 2016. - Вип. 2. - С. 288-294.

34. Петрук А. О. Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами / А. О. Петрук // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2019. - Вип. 2. - С. 61-64.

35. Портфель депозитів фізичних осіб ПУМБ в гривні сягнув 12 млрд - банк ПУМБ (pumb.ua) Режим доступу: <https://about.pumb.ua/presscenter/news/item/6246-portfelj-depozitov-fizicheskikh-lic-pumb-v-grivne-d>

36. Пузирьова П. В. Теоретичні аспекти фінансових інвестицій, їх особливості, форми та стратегічні напрями / П. В. Пузирьова, Ю. Г. Ковальська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 6 (133). – С. 83-86.

37. Рейтингова агенція «Кредит-Рейтинг» підтвердила довгостроковий кредитний рейтинг ПУМБ — Finance.ua Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/500082/rejtyngova-agentsiya-kredyt-rejtyng-pidtvordyla-dovgostrokovyj-kredytnej-rejtyng-pumb>

38. Русіна Ю. О. Формування та реалізація інвестиційної політики комерційного банку [Електронний ресурс] / Ю. О. Русіна, Н. О. Бащенко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2021. - № 3. - С. 37-46.

39. Рудик Ю. В. Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві / Ю. В. Рудик; наук. кер. П. В. Пузирьова // Освітньо-інноваційна інтерактивна платформа «Підприємницькі ініціативи» : матеріали IV Всеукраїнської наукової Інтернет-конференції (5 грудня 2019 р., м. Київ). – Київ : КНУТД, 2019. – С. 313- 320.

40. Стратегія сталого розвитку – основа зростання бізнесу (pumb.ua) Режим доступу: <https://about.pumb.ua/growth/strategy>

41. Черкасова С. В. Банківська інвестиційна діяльність на вітчизняному фондовому ринку / С. В. Черкасова // Підприємництво і торгівля. - 2019. - Вип. 24. - С. 51-58.

42. Шацька З. Я. Галузі креативної економіки: економічна політика та інвестиційна привабливість / З. Я. Шацька, О. В. Халіляєва // Інтеграція науки і освіти: розвиток культурних і креативних індустрій : збірник наукових праць за результатами Всеукраїнської конференції, м. Київ, 10 травня 2022 р. / за ред. А. М. Вергун та ін. – Київ : КНУТД, 2022. – С. 240-242.

43. Банк ПУМБ – Перший Український Міжнародний Банк [Електронний ресурс] : [Веб-сайт] – Режим доступу: <https://www.pumb.ua/> - Мова укр.

44. Закон України «Про банки і банківську діяльність від 28.11.2019, № 2121-III. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

45. Городніченко, Ю. В.; Кучеренко, М. А. Сучасний стан та шляхи покращення ефективності інвестиційної діяльності вітчизняних банків. // - Економічний вісник університету – Випуск 52. Переяслав, 2022. - С. 147-155.

46. МІНФІН. Показники діяльності банків. Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/banks/stat/2018-12/>

47. Кисільова І.Ю., Леbedка В.С. Аналіз кредитно-інвестиційної діяльності банку. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. № 16. С.67- 76.

48. Петрук, А. О. (2019). Проблеми та перспективи розвитку методів регулювання інвестиційної діяльності банків, пов'язаної з похідними фінансовими інструментами. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*, (2(43)), 61–64. [https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2\(43\)-61-64](https://doi.org/10.26642/pbo-2019-2(43)-61-64)

49. Циганова Н. В. Роль консолідації банків у формуванні ресурсних можливостей щодо забезпечення інноваційного розвитку економіки / Н. В. Циганова // Корпоративні фінанси : проблеми та перспективи інноваційного розвитку» : матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., 22 черв. 2016 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» [та ін.] ; редкол.: В. К. Хлівний (голова) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2016. – С. 332-334.

50. Івченко К. А. Шляхи вдосконалення банківського законодавства України / К. А. Івченко // Актуальні проблеми політики. - 2013. - Вип. 49. - С. 237-245. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appol_2013_49_29.

51. Шльончак В. В. Напрями підвищення ефективності інвестиційної діяльності банків України / В. В. Шльончак // Бізнес Інформ. - 2018. - № 5. - С. 351-357. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_5_53.

52. Пшик Б. І. Актуальні проблеми розвитку банківської інвестиційної діяльності в Україні / Б. І. Пшик, О. О. Печенко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2014. - Вип. 2. - С. 24-32. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2014_2_5.

53. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика: монографія. Харків, 2015. 349 с.

54. Мусієнко О. М. Специфіка управління портфелем цінних паперів у контексті реалізації інвестиційної діяльності банку. Наукові записки

Національного університету Острозька академія. Економіка. 2013. Випуск №23. С. 99-106.

55. Величкін В.О., Гордієнко В.О., Тимошенко М.В. Банківське кредитування: монографія. Дніпро: ТОВ «Акцент ПП», 2017. 237 с.

56. Кльоба Л.Г. Банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів. Економіка та держава. 2016. № 6. С. 89-97.

57. Інвестиційним фірмам. - Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/for-market-participants/profuchasnykam/for-traders/>

58. Одинцова Н.Г. Реструктуризація в процесі управління банківськими установами. Екзистенційні та комунікативні питання управління: матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції, м. Суми, 23-25 січня 2014 р. - Суми: Сумський державний університет, 2014. - Ч.2. - С. 101-105.

59. Продуктова та сервісна ІТ- компанія CS. Режим доступу: <https://csltd.com.ua/#Main>

ДОДАТКИ